

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ 2022 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ҮР ДҮНД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН

2023 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдөр

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”, Засгийн газрын 2009 оны 143 дугаар тогтоолоор батлагдсан Төрийн болон нутгийн захиргааны бүх шатны байгууллагын үйл ажиллагааны “Ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлт” зэргийг тус тус баримтлан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны байгууллагын үйл ажиллагаанд жилийн эцсийн байдлаар хяналт-шинжилгээ хийж, үр дүнд үнэлэлт дүгнэлт өгөв.

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монгол Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө зэрэг бодлогын баримт бичгүүдэд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эрхлэх асуудлаар тусгагдсан зорилт арга хэмжээ, хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилт, гадаадын зээл тусламж болон улсын төсвийн санхүүжилтээр салбарт хэрэгжиж буй хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт, Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас төсвийн шууд захирагч /ерөнхий менежер/-тай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт, яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт, бусад мэдээ, баримт бичиг, материалд тулгуурлан Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан журмын дагуу 3 багц, 7 үзүүлэлтээр дүгнэв.

Төлөвлөсөн арга хэмжээ бүрийн биелэлтийн 2022 онд хүрсэн бодит үр дүнг хүрвэл зохих үр дүнгийн түвшинтэй харьцуулан хувиар тодорхойлж үнэлгээг гаргахад ерөнхий үнэлгээ 83.5% буюу 4.2 оноотой байна.

1. БОДЛОГЫН ЗОРИЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ҮР ДҮН

1.1. ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, ТОГТООЛ ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтийн 2022 оны жилийн эцсийн үнэлгээг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний www.unelgee.gov.mn цахим системд байршуулсан нийт 113 шийдвэрийн 258 зүйл, заалтыг доор дурдсан агуулгаар ангилж хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн ба хэрэгжилтийг 85.3 хувийн биелэлттэйгээр дүгнэв. Үүнд:

Нийт 113 шийдвэрийн 258 зүйл, заалтын 16 зүйл, заалтад үнэлгээ өгөөгүй бөгөөд хэрэгжилтийг дүгнэсэн 242 зүйл, заалтын 146 зүйл, заалт буюу 60.3% нь “бүрэн хэрэгжсэн” 100 хувийн биелэлттэй, 80 зүйл, заалт буюу 33.0% нь “хэрэгжих шатанд” 70 хувийн биелэлттэй, 15 зүйл, заалт буюу 6.1% нь “хэрэгжилт хангалтгүй” 30 хувийн биелэлттэй, 1 зүйл, заалт буюу 0.4% нь “хэрэгжээгүй” 0 хувийн биелэлттэй байна.

ХУУЛЬ ТОГТООМЖ, ТОГТООЛ ШИЙДВЭРИЙН ХЭРЭГЖИЛТЭД ХИЙСЭН ҮНЭЛГЭЭ /Хууль тогтоомжийн төрлөөр/

		Монгол Улсын	Улсын Их Хурлын	УИХ-ын Байнгын хорооны	Ерөнхийлөгчийн зарлигийн	Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн	Засгийн газрын	Засгийн газрын хуралдааны	Засгийн газрын албан даалгаврын	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний
Хяналтад авагдсан шийдвэрийн тоо		112	8	11	7	4	2	33	-	44	4	-
Заалтын тоо		200	55	32	25	6	2	42	-	88	8	-
Үүнээс	"Бүрэн хэрэгжсэн" 100%	146	49	20	14	6	1	22	0	30	4	0
	"хэрэгжих шатанд" 70.0%	80	1	9	9	0	1	12	0	44	4	0
	"хэрэгжилт хангалтгүй" 30.0%	15	0	1	1	0	0	4	0	9	0	0
	"хэрэгжээгүй" 0%	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Үнэлгээ өгөөгүй	16	5	2	1	0	0	4	0	4	0	0
		200	55	32	25	6	2	42	-	88	8	-

Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтийг төрлөөр нь авч үзвэл:

- Монгол Улсын 8 хуулийн 55 заалтын хэрэгжилт – 99.4%;
- Улсын Их Хурлын 11 тогтоолын 32 заалтын хэрэгжилт – 88.6%;
- УИХ-ын Байнгын хорооны 7 тогтоолын 25 заалтын хэрэгжилт – 85.8%;
- Ерөнхийлөгчийн 4 зарлигийн 6 заалтын хэрэгжилт – 100.0%;
- Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 2 шийдвэрийн 2 заалтын хэрэгжилт – 85.0%;
- Засгийн газрын 33 тогтоолын 42 заалтын хэрэгжилт – 83.2%;
- Засгийн газрын хуралдааны 44 тэмдэглэлийн 88 заалтын хэрэгжилт – 75.6%;
- Засгийн газрын 4 албан даалгаврын 8 заалтын хэрэгжилт – 85.0%

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг яамны удирдлагын зөвлөлийн 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 01 дүгээр хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэр гаргуулж, тайланг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 01 сарын дүгээр 23-ны өдрийн 01/229 дугаартай албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлж, Засгийн газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн нэгдсэн систем www.unelgee.gov.mn сайтад 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-нд байршуулж баталгаажуулав.

1.2. ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Засгийн газрын 2020 оны 203 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар тусгагдсан нийт 17 зорилтын 69 арга хэмжээний хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Үнэлгээг 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны байдлаар Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нэгдсэн /unelgee.gov.mn/ цахим системд байршуулсан 17 зорилтын 69 арга хэмжээний хүрээнд хийлээ.

Хяналтад авагдсан 69 арга хэмжээний 42 арга хэмжээг яам толгойлон, 27 арга хэмжээг хамтран хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан бол 69 арга хэмжээний биелэлт **62.32 %**-тай дүгнэгдэв.

Арга хэмжээнүүдийн биелэлтийг бодлогын зорилтоор нь авч үзвэл:

- Ковид-19 халдварт цар тахлаас үүдэлтэй нийгэм эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын хүрээний 1 зорилтын 1 арга хэмжээний биелэлт 100.0 хувь,
- Эдийн засгийн бодлогын хүрээний 11 зорилтын 63 арга хэмжээний биелэлт 59.2 хувь,
- Засаглалын бодлогын хүрээний 3 зорилтын 3 арга хэмжээний биелэлт 100.0 хувь,
- Ногоон хөгжлийн бодлогын 2 зорилтын 2 арга хэмжээний биелэлт 85.0 хувьтай дүгнэлээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2020-2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАГДСАН ЗОРИЛТ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТОВЧОО
/2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны байдлаар/

Бодлого	Зорилт	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Нэг. Ковид-19 халдварт цар тахлаас үүдэлтэй нийгэм эдийн засгийн хүндрэлийг даван туулах бодлого	1	1	1	0	0	0	0	0	0	100.0
Хоёр. Эдийн засгийн бодлого	11	63	10	12	7	13	17	4		59.2
Дөрөв. Засаглалын бодлого	3	3	3	0	0	0	0	0		100.0
Тав. Ногоон хөгжлийн бодлого	2	2	1	0	1	0	0	0		85.0

Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт, арга хэмжээний гүйцэтгэл 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны өдрийн байдлаар **62.32** хувьтай дүгнэснээс 15 арга хэмжээ зорилтот түвшиндээ бүрэн хүрч 100 хувийн гүйцэтгэлтэй, 12 арга хэмжээ гол үр дүн гарч эхэлж байгаа буюу 90 хувь, 8 арга хэмжээ гүйцэтгэл нь тодорхой хэмжээгээр гарч эхэлж байгаа буюу 70 хувь, 13 арга хэмжээ ажил тодорхой хэмжээнд эхэлсэн буюу 50 хувь, 17 арга хэмжээ боловсруулалтын шатанд буюу 30 хувь, ажил хийгдээгүй 4 арга хэмжээ байна.

1.3. МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн 56 дугаар тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар тусгагдсан нийт 2 зорилгын 21 арга хэмжээний хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Үнэлгээг 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нэгдсэн /unelgee.gov.mn/ цахим системд байршуулсан 2 зорилтын 21 арга хэмжээний хүрээнд хийлээ.

Хяналтад авагдсан 21 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан ба биелэлт 70.95 %-тай дүгнэгдэв.

Арга хэмжээнүүдийн биелэлтийг бодлогын зорилгоор нь авч үзвэл:

- Зорилго 3.2. “Ил тод, хариуцлагатай уул уурхай, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, эрдэс баялгийн сан хөмрөгийг арвижуулах замаар тогтвортой, олон тулгуурт эдийн засгийн бүтцийг бий болгож, баялгийн шударга хуваарилалтын зарчмыг хэрэгжүүлнэ. Газрын тос, нүүрс-хими, зэсийн баяжмал, төмөрлөг зэрэг хүнд үйлдвэрүүдийн бүтээн байгуулалтыг эхлүүлж, холбогдох дэд бүтцийн төслүүдийг хэрэгжүүлнэ” гэсэн зорилгын хэрэгжилт 62.0 хувь,
- Зорилго 5.1. “Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ” гэсэн зорилгын хэрэгжилт 90.0 хувь

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар Монгол улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилт

Зорилго	Төлөвлөгөө							Хувь
	1	2	3	4	5	6	7	
Зорилго 3.2. Ил тод, хариуцлагатай уул уурхай, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, эрдэс баялгийн сан хөмрөгийг арвижуулах замаар тогтвортой, олон тулгуурт эдийн засгийн бүтцийг бий болгож, баялгийн шударга хуваарилалтын зарчмыг хэрэгжүүлнэ. Газрын тос, нүүрс-хими, зэсийн баяжмал, төмөрлөг зэрэг хүнд үйлдвэрүүдийн бүтээн байгуулалтыг эхлүүлж, холбогдох дэд бүтцийн төслүүдийг хэрэгжүүлнэ.	9	1	2	3	4	1	62.0%	
Зорилго 5.1. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.		1					90.0%	

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар хэрэгжилт хангалтгүй 7 арга хэмжээ байна. Үүнд:

1. 3.2.10 Газрын тос дамжуулах хоолой барих төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, инженер техникийн зураг төслийг боловсруулж батлан, барилга угсралт, бүтээн байгуулалтын ажлыг зохион байгуулах,
2. 3.2.12 Газрын тосны төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой компани байгуулах хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулж, газрын тосны судалгаа, шинжилгээ, хайгуул, ашиглалт, боловсруулалт, хангамжийн цогц үйл ажиллагаа явуулах төрийн өмчит үндэсний компани байгуулах,
3. 3.2.13 Асгатын мөнгөний ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад шаардлагатай туршилт, судалгааг хийж, хөрөнгө оруулалтын асуудлыг шийдвэрлэх,
4. 3.2.14 “Эрдэнэт үйлдвэр” төрийн өмчит үйлдвэрийн газрыг түшиглэн “Уул уурхай-металлурги-химийн үйлдвэрийн цогцолбор” үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд дэд бүтэц барих,
5. 3.2.15 “Уул уурхай-металлурги-химийн үйлдвэрийн цогцолбор” үйлдвэрлэл, технологийн паркийн хүрээнд зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр барих ажлыг эхлүүлэх,
6. 3.2.16 “Уул уурхай-металлурги-химийн үйлдвэрийн цогцолбор” үйлдвэрлэл, технологийн паркийн хүрээнд исэлдсэн хүдрийг нуруулдан уусгах технологийн катодын зэсийн үйлдвэр барих,
7. 3.2.17 Тавантолгойн нүүрсний бүлэг ордын дэд бүтцийг бүрдүүлж, үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд нүүрс баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад оруулах ажлыг үргэлжлүүлэх,

Эдгээр 7 арга хэмжээний хэрэгжилт зорилтот түвшиндээ хүрээгүй, боловсруулалтын шатанд байгаа буюу 30-50 хувиар үнэлэгдлээ.

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар “үр дүнгүй”-зорилт, арга хэмжээ илүү сайн тодорхойлох шаардлагатай, шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшиндээ хүрээгүй 1 арга хэмжээ байна. Үүнд:

1. (3.2.21- Дорноговь аймагт хар төмөрлөгийн цогцолбор үйлдвэр байгуулах арга хэмжээ)

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар Монгол улсын хөгжлийн 2022 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт, арга хэмжээний хэрэгжилт 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар **70.95** хувьтай үнэлэгдэв.

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг яамны удирдлагын зөвлөлийн 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 01 дүгээр хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэр гаргуулж, тайланг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 01 сарын дүгээр 23-ны өдрийн 01/229 дугаартай албан бичгээр ЗГХЭГ-т хүргүүлж, Засгийн газрын Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний мэдээллийн нэгдсэн систем www.unelgee.gov.mn сайтад 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-нд байршуулж баталгаажуулав.

1.4. ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН БИЕЛЭЛТ

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам, Яамдын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлт батлах тухай Засгийн газрын 2018 оны 55 дугаар тогтоолыг тус тус удирдлага болгон Уул уурхай,

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ үнэлгээг хийлээ.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд геологийн зураглал, голлох эрдэс түүхий эдийн олборлолт, экспорт, газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, металл, шатах ашигт малтмалын үйлдвэрлэлийн 9 ангиллын 19 үзүүлэлтийг Засгийн газрын 2018 оны 55 дугаар тогтоолын 10 дугаар хавсралтаар баталсан. Эдгээрээс тайлант хугацаанд 7 үзүүлэлт зорилтот түвшинд хүрсэн буюу давж биелсэн бол үлдсэн 12 үзүүлэлт зорилтот түвшинд хүрээгүй, үзүүлэлт буурсан гүйцэтгэлтэй байна.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар “тодорхой үр дүнд хүрсэн” буюу 79.4 хувьтай, 4.0 оноогоор дүгнэгдлээ.

			2021	2022	Хувь	Огноо	
1	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн геологийн 1:50 000-ын масштабын зураглал, ерөнхий эрлийн ажилд хамрагдалт (хувь)	хувь	41.1	45.0	44.0	97.8%	4.9
2	Нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд геологийн 1:200000-ын масштабын иж бүрэн зураг нэгтгэх төслийн хэрэгжилт (бүх нутгийг хамарсан байх)	хувь	30.0	60.0	60.0	100.0%	5.0
Газрын тос							
	Газрын тос (мян.бар)	бар	4,199.1	6,115.4	2,565.4	41.9%	2.1
	Нүүрс (сая тн)	сая тн	38.0	63.0	37.3	59.2%	3.0
	Зэсийн баяжмал (мян.тн)	мян.тн	1,270.0	1,670.0	1,189.8	71.2%	3.6
	Төмрийн хүдэр (сая тн)	сая тн	8.2	9.2	7.7	83.3%	4.2
	Алт (тн)	тн	19.0	22.0	19.4	88.1%	4.4
Газрын тос, нүүрс							
	Газрын тос (мян.бар)	бар	4,198.8	6,054.2	2,605.9	43.0%	2.2
	Нүүрс (сая тн)	сая тн	25.0	40.0	31.8	79.5%	4.0
	Зэсийн баяжмал (мян.тн)	мян.тн	1,270.0	1,670.0	1,453.3	87.0%	4.4
	Төмрийн хүдэр (сая тн)	сая тн	8.2	9.2	4.7	51.4%	2.6
	Алт (тн) Монгол банканд тушаасан	тн	19.0	22.0	22.9	104.1%	5.2
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг							
	Үүнээс: ОХУ-аас	сая тн	1.9	2.1	1.8	85.7%	4.3
	Бусад улсаас	сая тн	0.1	0.1	0.1	100.0%	5.0
7	Катодын зэс 99%	тн	9,300.0	9,600.0	9,736.0	101.4%	5.1
8	Цахилгааны утас	тн	72.0	80.0	68.3	85.4%	4.3
9	Метал бэлдэц	тн	15,507.0	35,350.0	24,988.1	70.7%	3.5
10	Метал цувимал	тн	16,675.0	33,000.0	26,140.9	79.2%	4.0

Эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг хавсаргав.

2. БАЙГУУЛЛАГЫН ЧИГ ҮҮРГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2.1 БАЙГУУЛЛАГЫН СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2020-2024 оны стратеги төлөвлөгөөнд тусгагдсан 7 ерөнхий чиг үүргийн 22 үндсэн чиг үүргийн 29 зорилт 100 арга хэмжээний 2021-2022 оны биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн ба хэрэгжилтийг 82.5 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэв. Үүнд:

- 1. Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Геологийн салбарыг хөгжүүлэх стратегийн бодлого, төлөвлөлт, хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, бодлогын нэгдсэн удирдлага, удирдамжаар хангах - 91.6
- 2. Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Уул уурхайн салбарыг хөгжүүлэх стратегийн бодлого, төлөвлөлт, хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, бодлогын нэгдсэн удирдлага, удирдамжаар хангах – 70.37
- 3. Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Газрын тосны салбарыг хөгжүүлэх стратегийн бодлого, төлөвлөлт, хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, бодлогын нэгдсэн удирдлага, удирдамжаар хангах – 85.00
- 4. Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Хүнд үйлдвэрийн салбарыг хөгжүүлэх стратегийн бодлого, төлөвлөлт, хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, бодлогын нэгдсэн удирдлага, удирдамжаар хангах – 64.60
- 5. Ерөнхий чиг үүрэг: Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангах, эрх зүйн зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, санхүү, эдийн засаг, хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, зохицуулах, хэрэгжүүлэх – 100.0
- 6. Ерөнхий чиг үүрэг: Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарын хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах хөтөлбөр, төслийн хувилбар боловсруулах, хөрөнгө оруулалтын орчин, хэрэгцээ шаардлагыг судлах, бодлого, чиглэлийг тодорхойлох болон энэ чиглэлээр судалгаа шинжилгээ хийх, гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангахад бүх талын дэмжлэг үзүүлэх, зохицуулах, тайлагнах – 100.0
- 7. Ерөнхий чиг үүргийн нэр: Хууль тогтоомж, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийж, үр дүнд үнэлгээ өгөх, дотоод аудит хийх, эрсдэлийн удирдлагаар хангах, цахим шилжилт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ хэрэгжүүлэх ажлыг салбарын хэмжээнд нэгдсэн бодлого, удирдлага, зохицуулалтаар хангах – 100.0

Нийт 100 арга хэмжээний биелэлтийг дүгнэсэн 52 арга хэмжээ 100 хувийн хэрэгжилттэй, 8 арга хэмжээ нь 90 хувийн хэрэгжилттэй, 18 арга хэмжээ 70 хувийн хэрэгжилттэй, 10 арга хэмжээ 50 хувийн хэрэгжилттэй, 8 арга хэмжээ 30 хувийн хэрэгжилттэй, 4 арга хэмжээ үнэлэх боломжгүй байна.

2.2 БАЙГУУЛЛАГЫН 2022 ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан 7 зорилгын 21 зорилтын 127 арга хэмжээний эхний хагас жилийн

биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн ба хэрэгжилтийг 91.15 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэв. Үүнд:

- Зорилго 1. /Нутаг дэвсгэрийн 2-20%-ийг геологийн судалгааны ажилд хамруулан ашигт малтмалын нөөц, баялгийн хэмжээг өсгөж, уул уурхайн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээ 2021 онд 12,467.5 тэрбум төгрөг байсныг 2022 онд 12,468.0 тэрбум төгрөг болгон нэмэгдүүлж, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын ДНБ-д эзлэх хувийг 2022 онд 9.7 хувьд хүргэж, газрын тосны ордын ашиглалт, олборлолтын хэмжээг 2022 онд 836.4 мянган тоннд хүргэнэ./-д хамаарах 59 арга хэмжээний хэрэгжилт – 83.27%;
- ЗОРИЛГО 2. /Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож яамны үйл ажиллагааны үнэлгээний түвшинг 2020 онд 84.7 хувь байгааг 2022 онд 85 хувьд хүргэнэ./-д хамаарах 9 арга хэмжээний хэрэгжилт – 95.56%;
- ЗОРИЛГО 3. /Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах, дүн шинжилгээ хийх, тайлагнах, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах эсэх асуудлыг хүнд сурталгүй, ил тод, хөнгөн шуурхай шийдвэрлэж, яамны үйл ажиллагааны үнэлгээний түвшинг 2020 онд 84.7 хувь байгааг 2022 онд 85 хувьд хүргэнэ./-д хамаарах 25 арга хэмжээний хэрэгжилт – 100%;
- ЗОРИЛГО 4. /Салбарын хөрөнгө оруулалтын орчин, хэрэгцээ шаардлагыг судлах, хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг төлөвлөх, судалгаа шинжилгээ хийх, зохицуулах, тайлагнах, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 2021 оны түвшингээс бууруулахгүй байх арга хэмжээ авна./-д хамаарах 7 арга хэмжээний хэрэгжилт – 95.71%;
- ЗОРИЛГО 5. /Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангаж, эрх зүйн зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, санхүү, эдийн засаг, хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөн зохицуулж иргэд хуулийн этгээдэд үзүүлж байгаа үйлчилгээний дундаж хугацаа 2019 онд 47.5 хоног байгааг 2022 онд 30 хоногт хүргэнэ./-д хамаарах 18 арга хэмжээний хэрэгжилт - 100.0%;
- ЗОРИЛГО 6. /Хууль тогтоомж, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийж, үр дүнд үнэлгээ өгч, дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангаж хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, бодлогын баримт бичиг, байгууллагын үйл ажиллагаанд хийсэн ЗГХЭГ-ын хяналт шинжилгээ, үнэлгээгээр 2021 оны зорилтот түвшин, хүрсэн түвшин хоорондын зөрүү 1.5 байсныг 2022 онд 1.3 болгон бууруулна./-д хамаарах 2 арга хэмжээний хэрэгжилт - 100.0%;
- ЗОРИЛГО 7. Цахим шилжилт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ хэрэгжүүлэх ажлыг салбарын хэмжээнд нэгдсэн бодлого, удирдлага, зохицуулалтаар хангаж e-mongolia төрийн нэгдсэн үйлчилгээнд 5 үйлчилгээг нэгтгэнэ./-д хамаарах 7 арга хэмжээний хэрэгжилт - 87.14%-ийн тус тус биелэлттэй байна.

ҮНЭЛГЭЭНИЙ НЭГТГЭЛ

Зорилго, зорилт	Төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэсэн ажил							Үнэлгээ (%)	
	1	2	3	4	5	6	7		
<p>Зорилго 1. Нутаг дэвсгэрийн 2-20%-ийг геологийн судалгааны ажилд хамруулан ашигт малтмалын нөөц, баялгийн хэмжээг өсгөж, уул уурхайн салбарын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээ 2021 онд 12,467.5 тэрбум төгрөг байсныг 2022 онд 12,468.0 тэрбум төгрөг болгон нэмэгдүүлж, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын ДНБ-д эзлэх хувийг 2022 онд 9.7 хувьд хүргэж, газрын тосны ордын ашиглалт, олборлолтын хэмжээг 2022 онд 836.4 мянган тоннд хүргэнэ.</p>									
<p>Зорилт 1 - ЗГҮАХ-3.2.1. Стратегийн ач холбогдол бүхий ордуудын эдийн засгийн үр өгөөжийг дээшлүүлнэ. ШСБ-ын 3.1. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олгохыг бүрэн цахимжуулж, өртөг зардлыг бууруулан, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, дэвшилтэт техник, технологид суурилсан, нэмүү өртөг шингэсэн уул уурхайн бүтээгдэхүүний хэмжээг дээшлүүлэн, эрдэс баялгийн баталгаат нөөцийг арвижуулна.</p>	17	9	3	3	0	1	0	1	88.13
<p>Зорилт 2 - ЗГҮАХ-3.2.2. Томоохон ордуудыг ашиглалтад оруулж, экспортын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.</p>	2	2	0						100.00
<p>Зорилт 3 - ЗГҮАХ-3.2.3. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх геологи, судалгааны ажлыг эрчимжүүлж, эрдэс баялгийн нөөцийг нэмэгдүүлнэ.</p>	8	7					1		100.00
<p>Зорилт 4 - ЗГҮАХ-3.2.4. Үндэсний геомэдээллийн нэгдсэн санг хөгжүүлж, цахим системийг нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээг түргэн шуурхай үзүүлнэ.</p>	2		1		1				70.00

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

Зорилт 5 - ЗГҮАХ-3.2.5. Өндөр технологийн түүхий эд болох газрын ховор элемент, үнэт, өнгөт, хар, холимог металл, металл бус ашигт малтмал болон газрын тосны эрэл, хайгуулын ажлын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх замаар эрдэс баялгийн нөөцийг арвижуулна.	1	1							100.00
Зорилт 6 - ЗГҮАХ-3.2.16. Уул уурхайн салбарын институцийг бэхжүүлж, хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлж, лиценз олголтыг олон нийтэд нээлттэй болгож, хууль зөрчиж олгосон зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.	5	4						1	100.00
Зорилт 7 - ЗГҮАХ-3.2.1. Хүнд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, эрдэс түүхий эдийн боловсруулалтын түвшинг ахиулан, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	9		1	2	2	3		1	52.50
Зорилт 8 - ЗГҮАХ-3.2.1.8. Дотоодын түүхий эдэд тулгуурласан газрын тос боловсруулах үйлдвэрийг барьж байгуулна.	15	4	3	7	1	0	0		80.67
Дүн									
<p>ЗОРИЛГО 2.Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож яамны үйл ажиллагааны үнэлгээний түвшинг 2020 онд 84.7 хувь байгааг 2022 онд 85 хувьд хүргэнэ.</p>									
Зорилт 1 - Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож сайжруулна.	9	7	1	1					95.56
Дүн									

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

<p>ЗОРИЛГО 3. Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах, дүн шинжилгээ хийх, тайлагнах, тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах эсэх асуудлыг хүнд сурталгүй, ил тод, хөнгөн шуурхай шийдвэрлэж, яамны үйл ажиллагааны үнэлгээний түвшинг 2020 онд 84.7 хувь байгааг 2022 онд 85 хувьд хүргэнэ.</p>									
Зорилт 1 - Ковид-19 цар тахлын эсрэг арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	3	3							100.00
Зорилт 2 -Салбарын хууль тогтоомж, бодлогын хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулна.	18	17					1		94.44
Зорилт 3 - Геологи, уул уурхай, хүнд үйлдвэр, газрын тосны салбарын тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах эсэх асуудлыг ил тод, хөнгөн шуурхай шийдвэрлэнэ.	3	3							100.00
Зорилт 4 - Монгол Улсад орчин цагийн уул уурхайн салбар үүсгэн байгуулагдсаны 100 жилийн ойг тэмдэглэн өнгөрүүлнэ.	1	1							100.00
Дүн									
<p>ЗОРИЛГО 4. Салбарын хөрөнгө оруулалтын орчин, хэрэгцээ шаардлагыг судлах, хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөрийг төлөвлөх, судалгаа шинжилгээ хийх, зохицуулах, тайлагнах, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын хэмжээг 2021 оны түвшингээс бууруулахгүй байх арга хэмжээ авна.</p>									
Зорилт 1 - Салбарын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, гадаадын зээл тусламжаар хэрэгжүүлж буй төсөл, хөтөлбөрүүдийн үр ашгийг дээшлүүлэх, статистикийн мэдээлэл, судалгаа шинжилгээний ажлын чанар, хүртээмжийг сайжруулна.	7	6	0	1					95.71
Дүн									
<p>ЗОРИЛГО 5. Төрийн захиргааны болон хүний нөөцийн удирдлагын манлайллыг хангаж, эрх зүйн зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх, салбарын гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, санхүү, эдийн засаг, хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөн зохицуулж иргэд хуулийн этгээдэд үзүүлж байгаа үйлчилгээний дундаж хугацаа 2019 онд 47.5 хоног байгааг 2022 онд 30 хоногт хүргэнэ.</p>									

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

Зорилт 1 - Төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.	6	6							100.00
Зорилт 2 - Салбарын хууль, эрх зүйн орчны давхардал хийдлийг арилгах, хяналт тавихтай холбоотой харилцааг боловсронгуй болгоно.	3	3							100.00
Зорилт 3 - Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн Сайдын багцын төсвийн гүйцэтгэл 2021 онд 91,2 хувь байсныг 2022 онд 2.0 хувиар нэмэгдүүлж, төсвийн ил тод, хариуцлагатай байдлыг дээшлүүлнэ.	6	6							100
Зорилт 4 - Салбарын гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ.	3	3							100
Дүн									
<p>ЗОРИЛГО 6. Хууль тогтоомж, бодлогын хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийж, үр дүнд үнэлгээ өгч, дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангаж хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, бодлогын баримт бичиг, байгууллагын үйл ажиллагаанд хийсэн ЗГХЭГ-ын хяналт шинжилгээ, үнэлгээгээр 2021 оны зорилтот түвшин, хүрсэн түвшин хоорондын зөрүү 1.5 байсныг 2022 онд 1.3 болгон бууруулна.</p>									
Зорилт 1 - Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг, байгууллагын үйл ажиллагаа, төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийнэ.	1	1							100
Зорилт 2 - Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны дотоод аудит хийж, эрсдэлийн удирдлагаар хангаж ажиллана.	1	1							100
Дүн									
<p>ЗОРИЛГО 7.Цахим шилжилт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ хэрэгжүүлэх ажлыг салбарын хэмжээнд нэгдсэн бодлого, удирдлага, зохицуулалтаар хангаж e-mongolia төрийн нэгдсэн үйлчилгээнд 5 үйлчилгээг нэгтгэнэ.</p>									

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

Зорилт 1 - “Эрдэс баялгийн цахим засаглал” үндэсний арга хэмжээ холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд батлаж хэрэгжилтийг ханган ажиллана.	7	4		3					87.14
									87.14
Нийт дүн	127	88	9	17	4	4	0	5	91.15

1. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан 7 зорилгын 21 зорилтын 127 арга хэмжээний жилийн эцсийн хэрэгжилтийг 91.15 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэв.
2. Нийт 127 арга хэмжээний биелэлтийг дүгнэсэн 88 арга хэмжээ 100 хувийн хэрэгжилттэй, 9 арга хэмжээ нь 90 хувийн хэрэгжилттэй, 17 арга хэмжээ 70 хувийн хэрэгжилттэй, 4 арга хэмжээ 50 хувийн хэрэгжилттэй, 4 арга хэмжээ 30 хувийн хэрэгжилттэй байна.

2.3. ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН СУРГАЛТ, АЖИЛЛАХ НӨХЦӨЛ, НИЙГМИЙН БАТАЛГААГ ХАНГАХ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

“Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 4 дүгээр хавсралтаар төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлтийг тайлагнах шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшинг баталсан.

Тус журмын 6 дугаар хэсэгт заасны дагуу хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх 3 үйл ажиллагаа, албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах 4 үйл ажиллагаа, нийт 7 шалгуур үзүүлэлтийн биелэлтэд үнэлгээ өгөв.

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээгээр яамны Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 100%-тай дүгнэв.

Яамны 2022 оны төсөвт албан хаагчдыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах, ажлын байрны орчин нөхцөлийг сайжруулах, шаардлагатай техник хэрэгслийг шинэчлэх, зэрэг дэв, цалингийн шатлал ахиулах, хоол унааны нэмэгдлийн төсвийг батлуулж хэрэгжүүлсэн байна.

ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН СУРГАЛТ, АЖИЛЛАХ НӨХЦӨЛ, НИЙГМИЙН БАТАЛГААГ ХАНГАХ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТИЙН ҮНЭЛГЭЭ

1	1. Засгийн газар, төрийн байгууллага, бусад байгууллагаас	Удирдлагын академийн Төрийн удирдлагын сургууль, Мэргэжил дээшлүүлэх институтээс зохион байгуулсан 13 сэдвээр богино хугацааны сургалтад давхардсан тоогоор нийтдээ 93 албан хаагчийг хамруулсан сертификат авчээ. Үүнд: 1.Тэргүүн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-2	100

УУХУЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

	албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан дотоод сургалт	2.Эрхэлсэн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-2 3.Ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-3 4.Төрийн албанд анх томилогдсон албан хаагчийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-7 5.Төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалт-2 6.Жендерийн ахисан түвшний сургалт-1 7.Төрийн албан дахь харилцаа, маркетинг богино хугацааны зайн сургалт-1 8.Төсвийн хөрөнгө оруулалт: үр ашгийн болон эрсдлийн шинжилгээ сургалт-2 9.Их өгөгдлийг бодлогын шийдвэрт ашиглах нь сэдэвт сургалтад-1 10.Систем сэтгэлээ сэдэвт сургалт-2 11.Дизайн сэтгэлгээ сэдэвт сургалтад-2 12.Зан үйлийн нөлөөлөл сэдэвт сургалтад-2 13.Алсын хараа 2050 Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын эхний үе шат "Шинэ сэргэлтийн бодлого" сэдэвт сургалтад -66	
2	2. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр байгууллагын болон зохион байгуулагч талын зардлаар хамруулсан гадаад сургалт	1. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас 2022 онд нийт 2 албан хаагч магистрийн зэрэг хамгаалахаар гадаад улсад суралцагч талын зардлаар суралцахаар явсан байна. Үүнд: БНХАУ-ын Бээжингийн их сургуулийн төрийн удирдлагын магистрт 1 албан хаагч, Япон улсын Засгийн газраас хэрэгжүүлдэг Монгол Улсын төрийн албаны хүний нөөцийг дэмжих JDS тэтгэлэгт хөтөлбөрт тэнцэж тус улсын Кюүшүгийн их сургуулийн хуулийн магистрийн хөтөлбөрт 1 албан хаагч тус тус тэнцсэн.	100
3	3. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр зарцуулсан зардал, албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн	1. Гамшгаас хамгаалах уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн Улсын албаны Шуурхайн штабаас санаачлан гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй зохион байгуулах, онцгой байдлын байгууллага болон гамшгаас хамгаалах удирдлагын тогтолцоо, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаатай холбогдсон харилцааг зохицуулдаг Гамшгийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.6-т заасан гамшгийн өмнөх үйл ажиллагаа нь урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд тулгуурлахаар заасан бөгөөд гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах, мэдээллээр хангах чиг үүргийн хүрээнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны нийт албан хаагчдад Гамшгийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд заасанчлан сургаж дадлагажуулахаар гамшгаас хамгаалах сургалтыг Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгтэй хамтран 2022.10.15-ны өдөр Улаанбаатар хотын Налайх дүүрэгт байрлах Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгийн харьяа Хүүхэд хөгжлийн төвд 70 албан хаагчдыг хамруулан зохион байгуулсан бөгөөд уг зардалд 11.7 сая төгрөгийг зарцуулсан. 2. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас 2022 онд Зам тээврийн хөгжлийн яаманд 1 албан хаагч, Улсын дээд шүүхэд 1 албан хаагч шилжин ажилласан. Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газраас 1, Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газраас 1, ЗГХА Усны газраас 1 албан хаагч шилжин ирж ажиллаж байна.	100
4	4. Цалин хөлс, шагнал, урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам", "Хөдөлмөрийн дотоод журам"-ын 8 дугаар хэсгийн 8.2.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн нийт албан хаагчдад үр дүнгийн урамшуулалыг 4 удаа 40	100

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

		хүртэлх хувиар буюу нийт 151.8 сая төгрөгийн урамшуулалыг олгосон байна.	
5	5. Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлэх	Албан хаагчдын ажлын байранд ажиллах нөхцлийг бүрдүүдэх чиглэлээр дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажилласан. Үүнд: 1. Яамны байрны дулааны хэвийн нөхцөлийг хангахын тулд Засгийн газрын байрнуудын нийтлэг үйлчилгээний газраар нийт байрны сантехникийг шалгуулж, дулаан хангалттай ирдэггүй нийт 3 өрөөний хуучин 6 пааруудыг шинэчлэн солиулсан. 2. Яамны 2 давхарт байрлах хурлын заалны гипсэн таазанд гажилт өгч хагарч, цууран нурж унах нөхцөл байдалтай болж усархаг борооноос болж цуурсан хэсгээр ус нэвчин орсоны улмаас хурлын заалыг яаралтай засварласан. 3. Бичиг хэрэг, архивын ажилчдын ажлын байранд хэвийн ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэн Архивын өрөө гарган засварлаж архив, бичиг хэргийн өрөөг тусгаарлан ажиллах нөхцлийг бүрдүүлсэн. Нийт урсгал засварын ажилд 158.2 сая төгрөгийг зарцуулсан.	100
6	6. Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх үзлэгт зориулж Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны төсөвт 21.8 сая төгрөгийн төсвийг батлуулсан. Яамны нийт 85 албан хаагчдыг Улаанбаатар Сөүл сэниорс товер ХХК-ны Улаанбаатар-Сонгодо эмнэлэгт урдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулахад зориулан 21.3 сая төгрөгийн гэрээ байгуулсан.	100
7	7. Албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр зарцуулсан зардал	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны төсөвт нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал, урамшуулалын зардалд 35.9 сая төгрөгийн төсвийг батлуулсан. 2022 онд яамны албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр нийт 33.2 сая төгрөгийг зарцуулсан байна. Улаанбаатар хотын захиргаанд яамны 86 албан хаагчдад зуслангийн газар олгуулах хүсэлтийг тавьсан ба 2023 оны эхний улиралд шийдвэрлэгдэхээр хүлээгдэж байна.	100
			100

Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний танилцуулгыг хавсаргав.

Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хавсралт тайлан

№	Үйл ажиллагаа	№	Зориулалтын төрөл	Хүснэгт	Төлөв
1	Засгийн газар, төрийн байгууллага, бусад байгууллагаас албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион	1.1	Нийт сургалт, семинар, зөвлөгөөний тоо:	-	13
		Үүнээс	Ажлын байран дахь сургалт	-	3
			Мэргэшүүлэх сургалт	-	10
			Туршлага солилцох арга хэмжээ	-	-
			Бусад	-	5

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

	байгуулсан дотоод сургалт	1.2.	Хамрагдсан нийт албан хаагчдын тоо:	-	93	
		Үүнээс	Эмэгтэй албан хаагч	-	43	
			Эрэгтэй албан хаагч	-	50	
			Удирдах албан тушаалтан	-	16	
			Гүйцэтгэх, туслах албан тушаалтан	-	77	
1.3.	Албан хаагчдыг сургалтад хамруулсан байдал: Нийт албан хаагчдад эзлэх хувь	90-ээс дээш	119.2 %			
2	Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр байгууллагын болон зохион байгуулагч талын зардлаар хамруулсан гадаад сургалт	2.1.	Нийт гадаад сургалт, семинар, зөвлөгөөний тоо	-	-	Төсвийн хэмнэлтийн хуулийн дагуу гадаад сургалт байхгүй болно.
		2.2.	Хамрагдсан нийт албан хаагчдын тоо:	-	-	
		Үүнээс	Эмэгтэй албан хаагч	-	-	
			Эрэгтэй албан хаагч	-	-	
			Удирдах албан тушаалтан	-	-	
2.3.	Гадаад сургалтад хамруулсан байдал: Нийт албан хаагчдад эзлэх хувь	20-оос дээш	-			
3	Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр зарцуулсан зардал, албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн	3.1.	Албан хаагчдын сургалт, хөгжлийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан зардлын хэмжээ (сая.төг)	10.0	9.5	
		3.2.	Албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөний хувь	15-аас доош	5.1	
4	Цалин хөлс, шагнал, урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	4.1	Цалин, шагнал, урамшуулалд зарцуулсан зардлын байгууллагын нийт төсөвт эзлэх хувь		50.1%	

УУХҮЯ-НЫ 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

		4.2	Нэгж албан хаагчид олгох хоол, унааны нэмэгдэл /нэг өдөрт/ (мян.төг)	-	16.0	
5	Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлэх	5.1.	Ажлын байрны таатай орчны сэтгэл ханамжийн санал асуулгын дүн (Албан хаагчдын сэтгэл ханамж)	80-аас дээш		Хийгдээгүй
6	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	6.1	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг (Жилд)	1-ээс дээш	1 удаа	
		6.2	Албан хаагчдын хамрагдалт	90-ээс дээш	100 хувь	
7	Албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр зарцуулсан зардал	7.1	Албан хаагчдын нийгмийн асуудалд зарцуулсан зардлын хэмжээ (сая.төг)	-	54.1	

3. БАЙГУУЛЛАГЫН НЭЭЛТТЭЙ БАЙДАЛ

3.1. БАЙГУУЛЛАГЫН ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭ

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9 дүгээр хавсралтаар чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 10, хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 6, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 15, үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 2, бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 13 нийт 46 үзүүлэлтээр биелэлтийг гаргуулж үнэлгээг өгөв.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн 2022 оны жилийн эцсийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээгээр нийт шалгуур үзүүлэлтийг **95.51** хувийн биелэлттэй дүгнэв.

**ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН
БИЕЛЭЛТЭД ӨГСӨН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТОВЧОО**

1	Чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	10	8	1	-	-	1	96.6
---	---	----	---	---	---	---	---	------

УУХҮЯ-НЫ 2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

2	Хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	6	5	1	-	-	-	95.0
3	Төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	15	14	1	-	-	-	98.0
4	Үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	2	2	-	-	-	-	100.0
5	Бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	13	6	3	-	-	4	90.0
		49	38	5	-	-	4	95.1

Ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтэд хийсэн үнэлгээ, үнэлгээний тайланг хавсаргав.

3.2. ШИЛЭН ДАНСНЫ ХӨТЛӨЛТИЙН ҮНЭЛГЭЭ

“Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9 дүгээр зүйлийн 9.10-т шилэн дансны хөтлөлтийн үнэлгээг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гаргаж Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт 04 дүгээр сарын 01-ний дотор хүргүүлдэг.

Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд УУХҮЯ-ны шилэн дансны мэдээлэл, хэрэгжилтэд хяналт тавих болон мэдээллийг олон нийтэд хүргэх журмыг боловсруулан удирдлагаас санал авч УУХҮС-ын 2019 оны А/78 дугаар тушаалаар батлуулан, яамны сайтад байршуулан хэрэгжилтийг хангуулан ажиллаж байна. Хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд 7 хоног тутам сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын шилэн дансны мэдээлэл байршуулалтад хяналт тавьж ажилласнаар 100 хувь мэдээлэл байршуулж хэвшүүллээ.

Сангийн яамнаас дүгнэдэг төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын шилэн дансанд мэдээлэл байршуулалт, ил тод байдлын үзүүлэлтээр 93,9 хувиар дүгнэгдсэн байна.

3.3. БАЙГУУЛЛАГЫН ШУДАРГА БАЙДЛЫН ТҮВШНИЙ ҮНЭЛГЭЭ

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9.9-д заасны дагуу уг үзүүлэлтийг Авлигатай тэмцэх газар /АТГ/-аас гаргаж ЗГХЭГ-т хүргүүлдэг.

Авилгын эсрэг хуулийн 18.1.7. “төрийн үйлчилгээ авсан иргэд, байгууллагын судалгаанд тулгуурлан төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинд 2 жил тутамд үнэлгээ гаргаж, олон нийтэд мэдээлэх” гэж заасны дагуу 2022 онд Авлигатай тэмцэх газраас шударга байдлын түвшний үнэлгээ хийгдээгүй гэсэн хариу ирүүлсэн ба 2021 онд УУХҮЯ шударга байдлын үнэлгээгээр 72,4 оноо авч өмнөх 2020 оноос 2,2 функтээр нэмэгдсэн боловч улсын дундажаас 0,5 функтээр доогуур гарсан байна.

3.4. ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолд, Засгийн газрын 2021 оны 374 дүгээр тогтоолоор өөрчлөлт орсонтой холбоотойгоор “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9 дүгээр зүйлийн 9.6-д “Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар жил бүр төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийн талаар хэрэглэгчийн үнэлгээ буюу судалгааг бүх аймаг, нийслэлийг хамруулан хийх ажлыг зохион байгуулна, шаардагдах зардлыг төсөвт тусган батлуулсан байна. Захиргааны байгууллага

салбарын болон орон нутгийн хэмжээнд бодлогын баримт бичгийн үр дүн, үр нөлөөг судлах, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилгоор хэрэглэгчийн үнэлгээ буюу судалгааг хийж болно. Хэрэглэгчийн үнэлгээг хийхдээ Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын баталсан ерөнхий удирдамжийг баримтлан хөндлөнгийн байгууллагыг судалгааны болон хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний чиглэлээр ажилладаг төрийн бус байгууллагын дундаас ажлын туршлага, хүний нөөцийн хүчин чадал зэргийг харгалзан сонгон шалгаруулна” гэж заасны дагуу ЗГХЭГ-аас хэрэглэгчийн үнэлгээг нэгдсэн байдлаар хийлгэхээр шийдвэрлэсэн.

4. БУСАД ХАВСРАЛТ ТАЙЛАН

4.1 АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА НАРТАЙ БАЙГУУЛСАН ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, аймгуудын Засаг дарга нартай 2022 онд байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний биелэлтэд жилийн эцсийн байдлаар хяналт шинжилгээ, үнэлгээг Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу гүйцэтгэв.

Хамтран ажиллах гэрээний хэрэгжилтэд өгсөн үнэлгээний үзүүлэлтийг хүснэгтээр үзүүлэв. Ерөнхий үнэлгээ 75.8 хувьтай байна.

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА НАРТАЙ БАЙГУУЛСАН ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТЭНД ӨГСӨН ҮНЭЛГЭЭ

№	Аймаг/ноёд	Засаг даргын нэр	Ажлын үр дүн	Өгсөн үнэлгээ	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Архангай	Б.Цэрэннадмид	1	30	7	7	6	2	1	1	6	78.0
2	Баян-Өлгий	Д.Бауыржан	2	34	5	9	10	4	2	1	3	73.0
3	Баянхонгор	Д.Мөнхсайхан	3	34	7	10	6	3	1	1	6	78.0
4	Булган	Б.Ариун-Эрдэнэ	4	27	1	6	6	3	2	1	8	66.0
5	Говь-Алтай	О.Амгаланбаатар	5	31	2	15	8	3	1	-	2	78.0
6	Говьсүмбэр	Г.Батсуурь	6	29	1	11	9	-	1	-	7	79.0
7	Дархан-Уул	Б.Азжаргал	7	32	9	14	6	1	-	-	2	87.0
8	Дорноговь	О.Батжаргал	8	38	7	19	5	2	2	1	2	81.0
9	Дорнод	М.Бадамсүрэн	9	37	1	11	7	10	7	-	1	63.0
10	Дундговь	Ц.Мөнхбат	10	31	5	9	4	1	-	1	1	82.0
11	Завхан	Д.Түвшинжаргал	11	31	1	8	9	2	-	1	10	73.0
12	Орхон	С.Батжаргал	12	34	4	14	10	2	1	-	3	80.0
13	Өвөрхангай	А.Ишдорж	13	35	5	8	7	4	6	-	5	69.0
14	Өмнөговь	Р.Сэддорж	14	42	13	19	6	2	-	2	-	84.0
15	Сүхбаатар	М.Идэрбат	15	30	6	9	8	3	-	-	4	81.0
16	Сэлэнгэ	Н.Лхагвадорж	16	19	3	9	3	2	-	-	2	83.0
17	Төв	Д.Мөнхбаатар	17	30	6	11	3	6	1	-	3	78.0
18	Увс	Ч.Чимэд	18	30	3	10	7	5	1	-	4	74.0
19	Ховд	Э.Болормаа	19	35	1	3	10	11	6	2	2	54.0
20	Хөвсгөл	Ш.Идэрбаясгалан	20	23	1	1	9	3	-	1	8	64.0
21	Хэнтий	Ц.Чогсомжав	21	32	6	17	6	1	-	-	2	86.0

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын аймгийн Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд дараах нийтлэг зөрчил, дутагдал илэрч байна. Үүнд:

1. Гэрээний заалтыг тухайн орон нутгийн онцлогийг харгалзан, цаг үеийн нөхцөл байдалд бодит үнэлэлт, дүгнэлт өгч тусгаагүйгээс нийт 654 заалт бүхий гэрээнээс 81 заалт нь хэрэгжээгүй буюу үнэлэх боломжгүй байна. Тухайлбал, Булган аймгийн засаг даргатай байгуулсан 27 заалт бүхий гэрээний 8, Говьсүмбэр аймгийн засаг даргатай байгуулсан 29 заалт бүхий гэрээний 7, Завхан аймгийн засаг даргатай байгуулсан 31 заалт бүхий гэрээний 10, Хөвсгөл аймгийн засаг даргатай байгуулсан 23 заалт бүхий гэрээний 10 заалт хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй байна.

2. Хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй заалтууд олон, тэдгээрийг журамд заасны дагуу хасаж тооцдог тул хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн бодит бус гарч байна.

3. Тухайн аймагт геологи, уул уурхай, газрын тос болон хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа эсэхээс хамааран аймгийн үндсэн чиглэл, хөгжлийн төлөвлөгөөтэй уялдуулан хамтран ажиллах гэрээнд тусгах заалтыг тодорхойлоогүй тул ихэнх аймгуудад гэрээний дараах заалтууд хэрэгжээгүй байна. Үүнд:

- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.6.3-т орон нутагт эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан нэгж байгуулна гэж тусгагдсаны хүрээнд Эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан хэлтсийг аймгийн засаг даргын тамгын газрын бүтцэд байгуулах асуудалд дэмжлэг үзүүлэх;

- Орон нутагт боловсруулах үйлдвэр байгуулах болон түүнтэй холбоотой дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын төсөл хэрэгжүүлэхээр ажиллаж буй төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд хууль, журмын хүрээнд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;

- Уурхай, уулын үйлдвэрийг шинээр ашиглалтад оруулах улсын комисс ажиллах үед холбогдох мэргэжлийн хүмүүсийг тухай бүр томилон ажиллуулах.

4. “Хамтран ажиллах”, “дэмжлэг үзүүлэх” гэсэн зарим заалтыг тодорхой бус, эсвэл тухайн заалтыг өнгөрсөн цаг дээр хуулбарлан тайлагнаж байгаа нь хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд хүндрэлтэй байна.

5. Тайлан, мэдээ болон санал хүргүүлэх тодорхой хугацаа заасан дараах заалтуудын хэрэгжилтийг албан бичгийн огноо, дугаартайгаар үнэн зөв тайлагнаагүйгээс үнэлгээ буурч байна. Үүнд:

- Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал, барилгын материалын ашиглалт, олборлолтын мэдээ, нөөцийн хөдөлгөөний мэдээллийг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын чиглэл хариуцсан нэгжид улирал бүр ирүүлэх;

- Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа боловсруулах үйлдвэрүүдийн ерөнхий мэдээллийг хагас жил тутам буюу тухайн жилийн 07 дугаар болон 12 дугаар сарын эхний хагаст багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх;

- Орон нутгийн онцлог, давуу талд тулгуурласан эдийн засаг нийгэмд бодит хувь нэмэр оруулах, боловсруулах үйлдвэр байгуулах боломжийн талаар судалгаанд суурилсан санал боловсруулж, II улиралд багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх зэрэг заалтууд болно.

- Тухайн аймагт геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгааг харгалзан хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, үндсэн чиглэл болон төлөвлөгөөтэй уялдуулан, орон нутгийн онцлогт нь тохирсон зүйл заалт бүхий “Хамтран ажиллах гэрээ”-г байгуулах;

- Аймгууд “Хамтран ажиллах гэрээ”-ний биелэлтэд ач холбогдол өгч, гэрээний заалт бүрээр хийсэн ажлын үр дүнг товч, тодорхой бичиж, тайлангийн чанар, утга найруулгыг хянаж, нотлох баримт буюу холбогдох тушаал, шийдвэр болон албан бичгийн огноо, дугаарыг дурдах;

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

- Гэрээний заалтад хамааралгүй биелэлт бичих, заалт давхцах, алдаатай дугаарлах зэрэг зөрчлүүд гарч байгааг анхаарах;
- Аймгууд гэрээний хэрэгжилтийг ижил загвараар тайлагнах нь зүйтэй байна. Аймгийн Засаг дарга нартай байгуулсан, хамтран ажилах гэрээний биелэлтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг хавсаргав.

4.2 ГАДААДЫН ЗЭЭЛ, ТУСЛАМЖААР ХЭРЭГЖИЖ БУЙ ТӨСЛҮҮДИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд 7 гадаадын зээл, тусламжийн төсөл 2022 онд хэрэгжсэн бөгөөд эдгээр төслүүд бүгд буцалтгүй тусламжаар, санамж бичиг болон гэрээний хүрээнд хэрэгжиж байна.

Гадаадын зээл, буцалтгүй тусламжийн төслийн хэрэгжилтийн үнэлгээгээр 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар "тодорхой үр дүнд хүрсэн"-зорилт нь шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшиндээ бүрэн хүрээгүй, тодорхой үр дүн гарч эхэлж байгаа, хэрэгжилт, үр дүнг нэмэгдүүлэх шаардлагатай/70-100 хувь/ 4 төсөл, "эрчимжүүлэх шаардлагатай"-зорилт нь шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшиндээ хүрээгүй, удирдлага, зохион байгуулалт, хариуцлагыг сайжруулж, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, зорилтод чиглэсэн арга хэмжээг сайжруулах шаардлагатай/30-70%/ 3 төсөл байна.

Гадаадын зээл, тусламжийн төслийн хэрэгжилтийн үнэлгээний нэгтгэл

№	Төслийн нэр	Зөв	Хүнд						
1	"МУ-ын агаарын чанарыг сайжруулах эрчим хүчний нөөцийн чанарын удирдлагын тогтолцоог бэхжүүлэх" төсөл	3		1				2	50%
2	"Монгол Улсын Эрдэс баялгийн салбар дахь институцийн болон боловсон хүчний чадавхыг хөгжүүлэх II" БГР төсөл	1		1					90%
3	"Эрдэс баялгийн тогтвортой удирдлагын зөвлөх үйлчилгээ" төсөл	3			1	2			56.3%
4	Австрали Монголын эрдэс баялгын салбарын хамтын ажиллагааны хөтөлбөр II	5		1	3	1			70%
5	Олборлох үйлдвэрлэлийн засаглалыг сайжруулах төсөл	2				1	1		40%
6	Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлыг бэхжүүлэх төсөл	3		3					90%

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

7	Институцийн өөрчлөлт хийх замаар эрдэс баялгийн менежментийг сайжруулах төсөл (MERIT)	3		3			90%
---	---	---	--	---	--	--	-----

Сангийн яамны албан тоотоор ирүүлсэн хавсралт хүснэгтийн дагуу гадаад зээл, тусламжийн төслүүдийн үнэлгээ, санхүүжилт, хөрөнгийн зарцуулалтын мэдээллийг Институцийн өөрчлөлт хийх замаар эрдэс баялгийн менежментийг сайжруулах төсөл (MERIT), “Монгол Улсын Эрдэс баялгийн салбар дахь институцийн болон боловсон хүчний чадавхыг хөгжүүлэх II” BGR төсөл хэрэгжүүлэгчид бүрэн тайлагнаагүй болно.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд ХБНГУ-ын Эдийн засаг, Хамтын ажиллагаа, Хөгжлийн Холбооны Яам, Азийн хөгжлийн банк, Канад улсын Засгийн газар, БНСУ-ын Засгийн газар, Дэлхийн банк, Австрали улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжаар 7 төсөл хэрэгжиж байна.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд хэрэгжсэн гадаадын зээл, тусламжийн 7 төслийн хэрэгжилт 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 69.0 хувьтай үнэлэгдэв.

Гадаадын зээл, тусламжийн төслийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайланг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2023 оны 02 дугаар сарын 28-ний өдрийн 01/455 дугаар албан бичгээр Сангийн яаманд хүргүүлж ажиллав.

4.3 УЛСЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТ.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд хэрэгжүүлэх 9 төсөл байгаагаас уул уурхайн 6, хүнд үйлдвэрийн 2, газрын тосны 1 төсөл байна. Хөтөлбөрт тусгагдсан 9 төслийн 2022 оны жилийн эцсийн ажлын гүйцэтгэл **70.0 хувь**, санхүүжилтийн гүйцэтгэл **48.88 хувийн** биелэлттэй дүгнэгдэв.

МОНГОЛ УЛСЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН НЭГТГЭЛ
(2022 онд төлөвлөсөн ажил болон санхүүжилтийн гүйцэтгэлээр)

1	Газрын тос боловсруулах үйлдвэр байгуулах	92.0%	90	37.1%	50
2	Эрдэнэт үйлдвэрт үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд исэлдсэн хүдрээс катодын зэс үйлдвэрлэх төсөл.	8.6%	30	27.3%	30
3	Эрдэнэтийн баяжуулах үйлдвэрт өргөтгөл, шинэчлэл, ил уурхайд мөчлөгт урсгалт тээврийн технологи, эмульсийн тэсрэх бодисын үйлдвэрийг байгуулах төсөл	80.0%	90	54.8%	70
4	Цагаансуваргын зэс, молибдений ордыг ашиглалтад оруулах төсөл	69.0%	70	36.1%	50
5	Эрдэнэт үйлдвэрт үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр байгуулах төсөл	4.6%	30	0.6%	30

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

6	Тавантолгойн нүүрсний бүлэг ордод технологийн шинэчлэл хийж, олборлолтыг төслийн хүчин чадалд хүргэх, нүүрс баяжуулах үйлдвэрийг ашиглалтад оруулах төсөл	35.0%	50	18.66%	30
7	Салхитын мөнгөний ордыг төслийн хүчин чадалд хүргэж ашиглах төсөл	80.0%	90	114.9%	100
8	Асгатын мөнгөний ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад шаардлагатай туршилт, судалгаа хийх, хөрөнгө оруулалтыг шийдвэрлэх	7.0%	30	3.3%	30
9	Зүүн цагаан дэлийн жоншны далд уурхайг ашиглалтад оруулах төсөл	100.0%	100	41.87%	50

“Монгол Улсын 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийн тодорхой ажил хийгдсэн боловч зорилтот түвшиндээ хүрээгүй, зохион байгуулалт, хариуцлагыг сайжруулж, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх шаардлагатай, боловсруулалтын шатанд байгаа дараахь төсөл байна. Үүнд:

Эрдэнэт үйлдвэрт үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд исэлдсэн хүдрээс катодын зэс үйлдвэрлэх төсөл. Төслийн ТЭЗҮ болон нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах ажил нь нийт ажлын 10%-ийг эзлэхээр тооцоолсон. Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ болон “Майнинг Шорт Лонг Терм” ХХК хооронд “SX/EW технологиор катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах” зөвлөх үйлчилгээний гэрээг 2021.09.17-ны өдөр байгуулан ажиллаж байна. Тус үйлдвэрийн ТЭЗҮ-ийг УУХҮЯ-ны дэргэдэх ЭБМЗ-ийн Ашигт малтмалын орд ашиглах ТЭЗҮ хэлэлцэх салбар хурлаар 2022 оны 6-р сарын 24-нд хэлэлцүүлсэн бөгөөд “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын Ерөнхий захирлын өргөтгөсөн зөвлөл 2022.10.13-ны өдрийн хурлаас “Гүйцэтгэгч компанийн боловсруулсан ТЭЗҮ-ийг “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын Техникийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэхээр шийдвэрлэсэн. Техникийн зөвлөл 2022.11.02; 04-ний өдрүүдэд хуралдаж “Эрдэнэт үйлдвэрийн мэргэжилтнүүдийн өгсөн санал, шүүмжийн дагуу ТЭЗҮ-ийг засварлан боловсруулах, үүнд шаардлагатай хугацааг харилцан тохиролцож гэрээний хугацааг сунгах, ТЭЗҮ-ийг засварласны дараа техникийн зөвлөлөөр дахин хэлэлцүүлэхээр шийдвэрлэсэн. Одоогоор ТЭЗҮ-д засвар хийж байгаа тул 8.6%-ийн биелэлттэй тооцов. ТЭЗҮ, нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах өртөг нь нийт төсөвт өртгийн 0.9-1.2%-ийг эзэлж байгаа тул үйлдвэр барьж байгуулах төсөвт өртөгт эзлэх санхүүжилтээр тооцсон. Тус үйлдвэрийн хувьд 2022 онд ТЭЗҮ, нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах ажилд 2,726.3 сая төгрөг төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 745.2 сая төгрөг буюу 27.3%-ийн төлбөр шилжүүлсэн, энэ нь нийт төслийн өртгийн 0.3%-ийн эзэлж байна.

Эрдэнэт үйлдвэрт үйлдвэрлэл, технологийн парк байгуулах ажлын хүрээнд зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр байгуулах төсөл: Ажлын явцын хувьд төсөл хөтөлбөрийн ТЭЗҮ болон нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах ажил нь нийт ажлын 10%-ийг эзлэхээр тооцоолсон. Санхүүжилтийн хувьд ТЭЗҮ-ээр батлагдсан төсөвт өртөгт ТЭЗҮ, нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах өртөг нь ойролцоогоор 0.9-1.2%-ийг эзэлж байгаа тул үйлдвэр барьж байгуулах төсөвт өртөгт эзлэх санхүүжилтээр тооцсон.

Тус үйлдвэрийн ажлын явцын хувьд ТЭЗҮ батлагдсан, нарийвчилсан зураг төсөл боловсруулах техникийн даалгавар боловсруулсан, тендер зарлахаар бэлдэж байна. БНХАУ-д хийгдэж байгаа хүхрийн давхар исэл агуулсан хийг цэвэршүүлэн түүнээс Элементийн хүхэр үйлдвэрлэх “үйлдвэрлэлийн туршилт”-ын

ажил БНХАУ-ын дотоодын Ковид-19 хорио цээрийн дэглэмээс шалтгаалан удаашраад байна. Иймд ажлын явцыг 4.6 хувиар тооцсон.

Үйлдвэрлэлийн туршилтын ажилд 11,286 сая төгрөг төлөвлөж, 90% буюу 8,713.6 сая төгрөг шилжүүлсэн. Үйлдвэрийн нарийвчилсан зураг төслийн ажилд 38,381 сая төгрөг төлөвлөж ажил хойшилсон. 2022 онд нийт 49,667 сая төгрөг төлөвлөж, гүйцэтгэл 8,713.6 сая төгрөг бөгөөд тухайн онд 18%, үйлдвэр барьж байгуулах нийт төслийн төсөвт өртөг 762 сая ам.долларын (1 ам.долларыг 2850 төгрөгөөр тооцов) 0.6%-ийг эзэлж байна.

Асгатын мөнгөний ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад шаардлагатай туршилт, судалгаа хийх, хөрөнгө оруулалтыг шийдвэрлэх төсөл: Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдааны 16 дугаар тэмдэглэлд ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх саналаа танилцуулахыг “Эрдэнэс Монгол” ХХК-ийн (О.Хуланд) даалгасан. УУХҮ-ийн сайдын 2022 оны 03-р сарын 31-ний 01/801 тоот албан бичгээр ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах ажлын нарийвчилсан төлөвлөгөө, хөрөнгө оруулалтын асуудлыг шийдвэрлэх саналаа яаралтай танилцуулахыг үүрэг болгосон. “Эрдэнэс Монгол” ХХК-иас ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах хөрөнгийн эх үүсвэрийг шийдвэрлэх нарийвчилсан төлөвлөгөө ирүүлээгүй байна. 2022 оны байдлаар Асгатын мөнгөний ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад шаардлагатай туршилт, судалгаа хийж, хөрөнгө оруулалтын асуудлыг шийдвэрлэх ажил 7%-д тай хэвээр байна

“Монгол Улсын 2021-2025 оны хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр”-ийн биелэлтийг Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлаар тусгагдсан зорилт арга хэмжээний 2022 оны хэрэгжилттэй уялдуулан тайлагнаж, түүнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн болно.

4.4 ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны худалдан авах ажиллагаа 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 1,844,640.29 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 21 төрлийн худалдан авалтад 1,928,600.57 мянган төгрөг зарцуулж, батлагдсан төсвөөс 83,960.28 мянган төгрөгийг хэтрүүлэн зарцуулсан байна. “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай” хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.5 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу Худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтийг 100 оноо бүхий шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэхэд 98.7 оноогоор үнэлэгдэв.

1.2 Тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй худалдан авах ажиллагаа хийгдээгүй ба зайлшгүй засвар хийх шаардлага үүссэн тул урсгал зардлаас 158,235.6 мянган төгрөгийн зохицуулалт хийсэн нь төлөвлөгөөг хэтрүүлэхэд нөлөөлсөн байна.

1.3 Нээлттэй тендер шалгаруулалтын аргаар 1 ажлыг 5 багцад хуваан сонгон шалгаруулалт зарласан, мөн чанарын үнэлгээний аргаар 4, хосолмол үнэлгээний аргаар 1, харьцуулалтын аргаар 1 шалгаруулалт зарлаж бүх тендерийг хүчинтэй байх хугацаанд нь үнэлсэн байна.

1.4 Гэрээ шууд байгуулах аргаар 12 төрлийн худалдан авалт хийсэн ба бүх тендерийг хүчинтэй байх хугацаанд нь үнэлсэн байна.

1.5 Худалдан авах ажиллагааны явцад ямар нэгэн зөрчил илрээгүй байна.

1.6 Тайланд худалдан авсан барааны мөнгөн дүн, нийлүүлэгчийн нэрийг бүрэн тусгасан. Харин гэрээний хэрэгжилтийн талаар тайлбар ирүүлээгүй байна.

Хоёр. Худалдан авах ажиллагааны цахим систем ашигласан талаар

2.1 Худалдан авах ажиллагааны цахим системийг 2022 онд бүх худалдан авалтад ашигласан байна.

Гурав. Харьяа байгууллагуудын худалдан авах ажиллагааны талаар

3.1 АМГТГ-ын 2022 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 92,68 хувиар, УГА-ны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 92.0 хувиар, Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр ТӨХХК-ийн худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 95.0 хувиар үнэлэгдлээ.

Дөрөв. Дүгнэлт

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2022 оны багцын худалдан авах ажиллагааны тайланг Монгол улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”-ын дагуу үнэлэхэд худалдан авах ажиллагаа **94,5** хувийн биелэлттэй “тодорхой үр дүнд хүрсэн” гэж дүгнэгдлээ.

V. ДҮГНЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам нь Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого Алсын хараа-2050, Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, УИХ, Засгийн газраас баталсан салбарын хууль тогтоомж, бодлого, стратеги боловсруулах, хэрэгжүүлэх, төрийн захиргааны удирдлага, зохицуулалтаар хангах, бодлогын хэрэгжилтийн явцад хяналт-шинжилгээ хийх, үр дүнд үнэлгээ өгөх, төсвийн болон хөрөнгө оруулалтын зарцуулалтын үр дүн, салбарын үйлдвэрлэлийн харилцан уялдааг хангах зэрэг асуудалд өргөн хүрээтэй хандаж, 2022 онд төлөвлөсөн үйл ажиллагааг амжилттай хэрэгжүүллээ.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам нь өндөр зохион байгуулалттайгаар улсын төсвийн орлогыг нэмэгдүүлэх, эдийн засагт үүссэн хүндрэл бэрхшээл болон цар тахлыг даван туулах, эдийн засгийг сэргээхэд өнгөрсөн онд онцгой хувь нэмэр оруулан ажилласан.

Монгол Улсын Үндсэн хуульд заагдсан төрийн нийтийн өмч болох газрын доорх баялгаас хүртэх үр өгөөжийг үндэсний баялгийн санд төвлөрүүлж, одоо ба ирээдүй үеийн иргэн бүрт тэгш, шударга хүртээх, уул уурхайн бүтээгдэхүүний үнэлгээг олон улсын зах зээлийн жишиг үнээр үнэлэх, түүнээс хүртэх үр ашгийг нэмэгдүүлэх зорилгоор 2022 онд Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн батлуулсан.

Түүнчлэн Монгол Улсад гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх нөхцлийг бүрдүүлэх хүрээнд Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн цахимаар олгох ажлыг эхлүүлсэн бол Эрдэнэт уулын баяжуулах үйлдвэрийг урт хугацаанд эрдэс баялгийн нөөцөөр хангах зорилгоор Эрдэнэтийн стратегийн ордын хил зааг дотор өнгөт металлын хэтийн төлөвтэй талбай бүхий 6 ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийг олгосон зэрэг хэдэн арван эерэг үр дүнтэйгээр өнгөрсөн онд ажиллажээ.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны үйл ажиллагааны үр дүнгийн биелэлт **83.5%**-тай, ерөнхий үнэлгээг **4.2** оноогоор дүгнэв.

6. ЗӨВЛӨМЖ

Бодлогын зорилтын хэрэгжилтийн талаар:

- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эрхлэх асуудлаар нийт 17 зорилтын 69 арга хэмжээ, үүнээс 42 арга хэмжээг яам толгойлон, 27 арга хэмжээг бусад байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан. Хамтран хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан арга хэмжээний биелэлт гаргахад бэрхшээлтэй, тухайн асуудлаар санал авах, хамтран ажиллах талаар үндсэн хэрэгжүүлэгч байгууллагад ханддаггүй зэрэг асуудал гарч байгааг анхаарч толгойлон хэрэгжүүлэгч байгууллагуудтай хамтран ажиллах талаар яамны бодлогын газруудын зүгээс санаачлага гарган ажиллах;
- Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусгагдсан зорилт арга хэмжээний биелэлтийг гаргахдаа тухайн зорилтын хүрээнд хийгдсэн ажил, явцын мэдээлэл, гарсан шийдвэр, хүрсэн үр дүнгийн түвшинг товч тодорхой, гүйцэд тайлагнах, тухайн тайлант хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн арга хэмжээний биелэлт гаргаж ирүүлэх тал дээр нэгжийн удирдлага, мэргэжилтнүүд онцгой анхаарч ажиллах;
- Хууль тогтоомжийн биелэлтэд тухайн шийдвэр заалтыг хэрэгжүүлсэн ажил, авсан арга хэмжээний талаар товч, тодорхой биелэлт гаргах, холбогдох тушаал шийдвэрийн огноо дугаар, агуулгыг дурдаж байх, бүрэн хэрэгжсэн гэж үзвэл уг шийдвэр заалтыг хяналтаас хасуулах саналын хамт гаргаж ирүүлж хэвших. Төрийн захиргааны удирдлагын газрын зүгээс тогтоол шийдвэр хяналтанд авагдсан тухай бүр тэдгээрийг бүх албан хаагчдад хүргүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээг авах нь зүйтэй байна.

Байгууллагын чиг үүргийн үзүүлэлтийн талаар:

- Яамны тухайн жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа тухайн жилд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, ажил үйлчилгээний шалгуур үзүүлэлт /тоо хэмжээ, хугацаа, чанар/-ийг оновчтой төлөвлөж, уг ажил үйлчилгээг эзэнжүүлэх, биелэлтийг шалгуур үзүүлэлттэй нь уялдуулан тайлагнах;
- Ажил үйлчилгээний биелэлтийг бичмэл хэлбэрээс гадна зураг, дүрс, график ашиглан тайлагнахад анхаарах шаардлагатай.

Байгууллагын нээлттэй байдлын талаар:

- Ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн биелэлтийг ерөнхий агуулгатай гаргаж байгаа тул цаашид шалгуур үзүүлэлт /"Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай" хуулийн хүрээнд/-ийг хангах хүрээнд тухайн тайлант жилийн хугацаанд хийж хэрэгжүүлсэн ажлын талаар тоо баримттай, огноо дугаартай тодорхой биелэлт гаргаж, нийтэд мэдээлж байх тал дээр анхаарах шаардлагатай.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДҮН

Бодлогын баримт бичгийн	1. Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт	85.31	0.6	4.2
	2. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт	62.32		

УУХҮЯ-ны 2022 оны жилийн эцсийн тайлан

хэрэгжилтийн үнэлгээ	3. Монгол Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний биелэлт	70.95	
	4. Салбарын хөгжлийн үзүүлэлтийн үнэлгээ	73.4	
Байгууллагын чиг үүргийн үзүүлэлтийн үнэлгээ	1. Байгууллагын тухайн жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт	91.15	0.2
	2. Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлт	100.0	
Байгууллагын нээлттэй байдлын үнэлгээ	1. Байгууллагын ил тод байдлын үнэлгээ	95.04	0.2
	2. Шилэн дансны хөтлөлтийн үнэлгээ		
	3. Шударга байдлын түвшний үнэлгээ		
	4. Хэрэглэгчийн үнэлгээ		
			1.0

VI. ХАВСРАЛТ

- Хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө, худалдан авах үйл ажиллагааны биелэлт;
- Байгууллагын ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн биелэлт;
- Эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт;
- Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас аймгийн засаг дарга нартай байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний биелэлт;
- Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг биелэлт

Хянасан:

ХШУДАГ-ын дарга

Т.Баасанпүрэв

Нэгтгэн боловсруулсан:

Ахлах шинжээч

Х.Цэнд-Аюуш

ХШҮ хийж, тайлан

боловсруулсан:

Шинжээч

Д.Болортуяа

Ахлах мэргэжилтэн

Д.Батнайрамдал

Мэргэжилтэн

Ж.Энхсайхан

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ
ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР**

2023.02.28

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН БАГЦ БОЛОН ХАРЪЯА БАЙГУУЛЛАГУУДЫН 2022 ОНЫ ХУДАЛДАН АВАХ АЖИЛЛАГААНЫ БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

2023 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1 Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны худалдан авах ажиллагаа 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 1,844,640.29 мянган төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 21 төрлийн худалдан авалтад 1,928,600.57 мянган төгрөг зарцуулж, батлагдсан төсвөөс 83,960.28 мянган төгрөгийг хэтрүүлэн зарцуулсан байна. “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай” хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.5 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу Худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтийг 100 оноо бүхий шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэхэд 98,7 оноогоор үнэлэгдэв.

1.2 Тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй худалдан авах ажиллагаа хийгдээгүй ба зайлшгүй засвар хийх шаардлага үүссэн тул урсгал зардлаас 158,235.6 мянган төгрөгийн зохицуулалт хийсэн нь төлөвлөгөөг хэтрүүлэхэд нөлөөлсөн байна.

1.3 Нээлттэй тендер шалгаруулалтын аргаар 1 ажлыг 5 багцад хуваан сонгон шалгаруулалт зарласан, мөн чанарын үнэлгээний аргаар 4, хосолмол үнэлгээний аргаар 1, харьцуулалтын аргаар 1 шалгаруулалт зарлаж бүх тендерийг хүчинтэй байх хугацаанд нь үнэлсэн байна.

1.4 Гэрээ шууд байгуулах аргаар 12 төрлийн худалдан авалт хийсэн ба бүх тендерийг хүчинтэй байх хугацаанд нь үнэлсэн байна.

1.5 Худалдан авах ажиллагааны явцад ямар нэгэн зөрчил илрээгүй байна.

1.6 Тайланд худалдан авсан барааны мөнгөн дүн, нийлүүлэгчийн нэрийг бүрэн тусгасан. Харин гэрээний хэрэгжилтийн талаар тайлбар ирүүлээгүй байна.

Хоёр. Худалдан авах ажиллагааны цахим систем ашигласан талаар

2.1 Худалдан авах ажиллагааны цахим системийг 2022 онд бүх худалдан авалтад ашигласан байна.

Гурав. Харъяа байгууллагуудын худалдан авах ажиллагааны талаар

3.1 АМГТГ-ын 2022 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 92,68 хувиар, ҮГА-ны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 92.0 хувиар, Монгол газрын тос боловсруулах үйлдвэр ТӨХХК-ийн худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт 95.0 хувиар үнэлэгдлээ.

Дөрөв. Дүгнэлт

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2022 оны багцын худалдан авах ажиллагааны тайланг Монгол улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”-ын дагуу үнэлэхэд худалдан авах ажиллагаа 94,5 хувийн биелэлттэй “тодорхой үр дүнд хүрсэн” гэж дүгнэгдлээ.

Тав. Санал зөвлөмж

1. Худалдан авсан бараа ажил, үйлчилгээний талаар тайлбар, үндэслэлийг тоо баримттайгаар тайландаа тодорхой тусгаж хэвших;
2. Гэрээний хэрэгжилтийн явцад хяналт тавих, гэрээнд заасан хугацаанд бараа, ажил үйлчилгээг хүлээн авах ажлыг зохион байгуулах, үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд хариуцлага тооцох;
3. Ажлын биелэлтийг гаргахдаа үнийн дүн болон хувиар илэрхийлэн тайлагнаж хэвших;
4. Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөлтийг сайжруулж, хийгдэх боломжгүй худалдан авалт төлөвлөхгүй байх;

Тайлбар: Тайланг Сангийн сайдын 2017 оны 12 дугаар сарын 14-ны өдрийн 363 дугаар тушаалаар батлагдсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах журам”-д заасан загвараар боловсруулав.

Хянасан: ХШҮДАГ-ын дарга

 Т.Баасанпүрэв

Тайлан бичсэн:

ХШҮДАГ-ын ахлах шинжээч

 Х.Цэнд-Аюуш /2023.02.13/

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ШАЛГУУР
ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН 2022 ОНЫ БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ,
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН.**

2022 оны 03 сарын 28-ны өдөр

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго

Байгууллагын үйл ажиллагаа, хүний нөөцийн ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж зөвлөмж өгөх замаар яамны ил тод, нээлттэй, шуурхай зарчмыг хангаж, төрийн үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг дээшлүүлэх, улмаар Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд болон яамны удирдлагын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

Хоёр. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний арга зүй

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг “Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай” хууль, Ил тод байдлыг илтгэх шалгуур үзүүлэлт батлах тухай Засгийн газрын 2009 оны 143 дугаар тогтоол, 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ыг тус тус үндэс болгов.

Гурав. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ

Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 9 дүгээр хавсралтаар чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 10, хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 6, төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 15, үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 2, бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдлын 13 нийт 46 үзүүлэлтээр биелэлтийг гаргуулж үнэлгээг өгөв.

ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

/Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам/

2022 оны жилийн эцэс

Д/д	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилт	Хэрэгжилтийн хувь
Нэг. Чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал			
1	1.1. Эрхэм зорилго, үйл ажиллагааны стратегийн зорилт, зорилго, тэргүүлэх чиглэл, тэдгээрийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, түүний үр дүн;	Байгууллагын www.mmhi.gov.mn цахим хуудас болон мэдээллийн самбарт эрхэм зорилго, үйл ажиллагааны стратегийн зорилт, зорилго, тэргүүлэх чиглэл, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, түүний үр дүнг эмх цэгцтэй, ойлгомжтой байдлаар байршуулан цаг тухай бүрт нь тогтмол шинэчилж, баяжуулалтыг хөтлөн явуулж байна.	70

2	1.2. Чиг үүрэг, бүтэц, зохион байгуулалт, хаяг, байршил, харилцах утасны дугаар, шуудангийн хаяг, олон нийттэй харилцах, мэдээлэл хүргэх нийгмийн сүлжээний хаяг;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны https://mmhi.gov.mn/ цахим хаяг болон Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам гэсэн нийгмийн сүлжээний хаягаар үйл ажиллагаагаа иргэд, олон нийтэд сурталчлан таниулж байна.	100
3	1.3. Эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлт, үйл ажиллагааны тайлан, мэдээлэл хариуцагчийн үйл ажиллагаанд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудит, санхүүгийн хяналт, шалгалтын тайлан, акт, дүгнэлт, албан шаардлага, зөвлөмж;	Байгууллагын үйл ажиллагааны нэгдсэн тайланг байгууллагын цахим хуудсанд 2015-2021 он дуустал ил тод байдал хэсэгт байршуулсан. Мөн жил бүрийн дотоод аудитын төлөвлөгөө, тайланг байршуулсан.	100
4	1.4. Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайлан;	Одоогоор ямар нэг хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврыг үнэлсэн үнэлгээний ажил холбогдох байгууллагуудаас хийгдээгүй.	/-/
5	1.5. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн хэрэгжилтийн тайлан;	"Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ын хүрээнд салбарын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, хөгжлийн төслүүд Улсын Их Хурлаар хэлэлцүүлэх хуулийн төслүүдийн хэрэгжилтийн явцыг нэгтгэн боловсруулж Эдийн засаг, хөгжлийн яаманд сар бүр тайлагнасан.	100
6	1.6. Үйл ажиллагаандаа мөрдөж байгаа хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэр, бусад эрх зүйн акт;	Захиргааны хэм хэмжээний актын Улсын нэгдсэн санд бүртгэлтэй, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа нийт 34 захиргааны хэм хэмжээний акт байна.	100
7	1.7. Албан тушаалын тодорхойлолт, албан тушаалтны эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, албаны харилцах утасны дугаар, албаны цахим шуудангийн хаяг;	Яамны цахим хуудсанд ажилтан, албан хаагчдын хариуцсан ажил, холбогдох утасны дугаар мэйл хаяг бүхий танилцуулгыг оруулсан болно.	100
8	1.8. Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн тайлан, мэдээ;	Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны "Иргэдийн өргөдөл гомдлыг шийдвэрлэхтэй холбогдсон зарим арга хэмжээний тухай" 67 дугаар тогтоолын дагуу УУХҮЯ, АМГТГ, ҮГА-нд 2022 онд иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл гомдлыг тухай бүр шийдвэрлэж, улирал бүр тайлан мэдээг ЗГХЭГ-т хүргүүлж ажиллаа./Нийт ирсэн өргөдөл гомдол -716, шийдвэрлэсэн-694, хяналтанд байгаа-22/	100
9	1.9. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол	Уул уурхай, хүнд үйлдвэр яам нь аж үйлдвэрийн салбар (уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн)-ын бүтээгдэхүүн	100

	хариуцсан салбарын үйл ажиллагааны статистик мэдээлэл;	үйлдвэрлэл, борлуулалт, экспорт, импорт, улсын төсвийн орлого болон биет хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл (нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл) зэрэг мэдээллийг өмнө жилийн мөн үетэй харьцуулан боловсруулж сар бүр www.mmhi.gov.mn цахим хуудас болон www.opendata.gov.mn цахим хуудсаар, мөн Ашигт малтмал, газрын тосны газар (АМГТГ)-аас Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн статистик мэдээ, Геологийн статистик мэдээ, Уул уурхайн статистик мэдээ, Газрын тосны статистик мэдээ, Хүнд үйлдвэрийн статистик мэдээ, АМГТГ-аас улсын төсвийн төвлөрүүлэх орлого болон төвлөрүүлсэн орлогын мэдээллийг дэлгэрэнгүй байдлаар боловсруулж сар бүр www.mrpam.gov.mn цахим хуудас болон www.opendata.gov.mn цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд ил тод, хүртээмжтэйгээр хүргэж байна.	
10	1.10. Мэдээлэл хариуцагчаас зохион байгуулах олон нийтийн арга хэмжээний хөтөлбөр;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам нь үйл ажиллагааны талаарх мэдээ мэдээллийг өөрийн вэб сайт, фэйсбүүк хуудсаар олон нийтэд хүргэдэг ба өнгөрөгч 2022 онд дээрх хоёр сувгаар нийт 330 гаруй мэдээлэл нийтэд ил тод, мэдээлэгдсэн байна. Үүнд: уулзалт, арга хэмжээ, хурлын 270 гаруй мэдээлэл, 7 хоног тутмын салбарын статистик мэдээлэл, сар тутмын статистик мэдээллийг хураангуйлж, яамны газар, хэлтсүүдээс ирүүлсэн хурал, уулзалт, хэлэлцүүлгийн зар мэдээ, журам, хуулийн төслийн танилцуулга, үзэл баримтлалд санал авах мэдээлэл, бусад зарлалын мэдээлэл багтаж байна Олон нийтийн арга хэмжээний мэдээллүүд сайтын мэдээ мэдээлэл цэс болон сошиал хуудсаар тухай бүрд орж шинэчлэгддэг. https://mmhi.gov.mn/засгийн-газрын-үйл-ажиллагааны-хөтөл/ Мэдээлэл хариуцагчаас зохион байгуулах олон нийтийн арга хэмжээний хөтөлбөр. https://mmhi.gov.mn/ сайтны Мэдээ, мэдээлэл цэсний https://mmhi.gov.mn/мэдээ-мэдээллүүд/ https://mmhi.gov.mn/ярилцлага/ https://mmhi.gov.mn/хэлэлцүүлэг/ https://mmhi.gov.mn/сургалт-2/ https://mmhi.gov.mn/imarc/ https://mmhi.gov.mn/wp-content/uploads/2022/10/IMARC1-2.pdf https://mmhi.gov.mn/2022/12/26/ашигт-малтмалын-баялаг-ордын-нөөцийн-2/	100
Хоёр. Хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал			
11	2.1. Ажлын байрны сул орон тооны талаарх мэдээлэл;	Сул орон тооны талаарх мэдээллийг байгууллагын цахим хуудсанд ил тод, нээлттэй байршуулж байна. УУХҮЯ-нд 2 ажлын байр, харьяа агентлаг болох АМГТГ-т 5, ҮГА-нд 2 ажлын байранд тус тус сул орон тоо гарч холбогдох хууль, журмын дагуу Төрийн албаны зөвлөлтэй хамтран сонгон шалгаруулалтыг зарлан тусгай шалгалт зохион байгуулж сул ажлын байрыг нөхсөн. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар тус яаманд нийт 3 ажлын байр сул байна. Үүнд: Сайдын зөвлөх, Төрийн нарийн бичгийн даргын туслах, Төрийн захиргааны удирдлагын газрын Хуулийн хэлтсийн шинжээч	100
12	2.2. Албан хаагч, ажилтныг сонгон шалгаруулах журам;	Албан хаагч, ажилтныг сонгон шалгаруулах журмыг байгууллагын цахим хуудсанд ил тод, нээлттэй байршуулж байна. 2022 онд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны	100

		дэргэдэх Төрийн албаны салбар зөвлөлөөс Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Ашигт малтмал, газрын тосны газар, Үндэсний геологийн албаны нийт 9 ажлын байр зарласнаас 7 албан хаагчийг сонгон шалгаруулж томилох эрх бүхий этгээдэд тогтоолыг хүргүүлсэн. Төрийн албаны тухай хууль болон холбогдох бусад журмын дагуу сул ажлын байрны захиалга бүрийг зохион байгуулж ажиллаж байна.	
13	2.3. Албан хаагч, ажилтны ёс зүйн дүрэм;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд Төрийн захиргааны 70, төрийн үйлчилгээний 7 ажилтан, албан хаагчид ажиллаж байна. Төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн байгууллагын үйл ажиллагаанд баримтлах ёс зүйн нийтлэг хэм хэмжээг тогтоон хэвшүүлэх, төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн тухай иргэн, хуулийн этгээдийн гомдол, мэдээлэлд Төрийн албаны тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 33 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм"-ийг мөрдлөг болгон ажиллаж байна. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны ёс зүйн зөвлөлд төрийн албан хаагчийн ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн тухай иргэн, хуулийн этгээдийн гомдол, мэдээлэл ирээгүй бөгөөд Төрийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийн зөрчилтэй холбоотой ёс зүйн зөрчлийг хянан шийдвэрлэх асуудал 2022 онд хэлэлцэгдээгүй болно. Төрийн албаны зөвлөлөөс НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөртэй хамтран хэрэгжүүлж буй "Монгол Улсад мэргэжлийн, иргэн төвтэй төрийн албыг төлөвшүүлэх нь" төслийн хүрээнд "Төрийн албаны үнэт зүйл ба стратегийн баримжаатай хүний нөөцийн удирдлага" сэдэвт сургалтыг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны албан хаагчдад зориулан 2022 оны 08 дугаар сарын 19-ны өдөр зохион байгуулсан ба уг сургалт нь Төрийн албан хаагчдын зарчимч, шударга байдлыг нэмэгдүүлэх, хувь хүний ёс зүйн манлайллыг дэмжих, төрийн албаны үнэт зүйлсэд суурилсан ёс зүйн чиг баримжааг бүтээхэд дэмжлэг үзүүлэх болон төрийн албан хаагчийн цогц чадамжийг илрүүлэх, үнэлэх, хөгжүүлэх арга зүйн талаар мэдлэг, мэдээлэл өгөх зорилго бүхий үр дүнтэй сургалт болсон.	100
14	2.4. Хүний нөөцийн стратеги, түүний хэрэгжилтийг хянаж үнэлэх журам;	Төрийн албан хаагчийн хүний нөөцийн стратеги, бодлогыг Төрийн албаны зөвлөлөөс нэгдсэн байдлаар боловсруулж байгаа бөгөөд түүний төсөлд холбогдох саналаа хүргүүлсэн.	70
15	2.5. Хүний нөөцийн удирдлагын ил тод байдлыг хангах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээ;	Яамны ажилтан, албан хаагчдын мэдээлэл, сул орон тооны мэдээллийг тухай бүр нь яамны вэб сайтад байршуулдаг бөгөөд холбогдох хууль, журмын дагуу тухай бүр сонгон шалгаруулалтыг зарлан сул орон тоог нөхөн ажиллаж байна. Яамны хүний нөөцийн мэдээллийг www.mmhi.gov.mn вэб хуудсанд газар хэлтэс хариуцсан ажлын чиг үүргийг оруулсан.	100
16	2.6. Албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх журам.	Засгийн газрын 2020 оны 218 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх журам"-ын дагуу ТНБДаргын 2022.11.17-ны өдрийн А/105 дугаар тушаалаар УУХҮЯ-ны албан хаагчийн гүйцэтгэлийн тайланг үнэлэх эрх бүхий "Байгууллагын үнэлгээний баг"-ийг байгуулсан. Үнэлгээний баг 2022.12.16-ны өдөр хуралдан УУХҮЯ-ны нийт албан хаагчдын	100

		гүйцэтгэлийн тайланг үнэлж хурлаас гарсан нэгдсэн саналыг ТНБДаргад хүргүүлсэн. Үүний дагуу Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6.10, 9.8, Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам", Сангийн сайдын 2012 оны 238 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн урамшуулал олгох хувь, хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт, түүнийг зарцуулах, тайлагнах, нягтлан бодох бүртгэлд тусгах, хяналт тавих журам", Хөдөлмөрийн дотоод журмын 8 дугаар хэсгийн 8.2.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн ТНБДаргын 2022.12.20-ны өдрийн А/110 тушаалаар мөнгөн урамшуулал олгох тухай тушаал батлуулан хэрэгжүүлсэн.	
Гурав. Төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал			
17	3.1. Өмнөх оны төсвийн гүйцэтгэл, тухайн жилийн төсөв, дараа оны төсвийн төсөл;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын багцын болон Уул уурхай хүнд үйлдвэрийн яамны 2021 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, 2022 оны 1-12 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэл, 2023 оны төсвийн төслийг хуулийн хугацаанд шилэн дансанд байршуулан ил тод байдлыг ханган ажилласан	100
18	3.2. Төсвийн гүйцэтгэлийн биелэлт болон хагас, бүтэн жилийн санхүүгийн тайлан;	УУХҮСайдын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан, 2022 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг хуулийн хугацаанд гаргаж холбогдох байгууллагад хүргүүлж, шилэн дансанд байршуулсан.	100
19	3.3. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлт;	УУХҮСайдын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд ҮАГ-аар аудит хийлгэж ЗГ-ын нэгтгэсэн тайланд нэгтгүүлсэн. Тайланг шилэн дансанд байршуулж ил тод байдлыг ханган ажилласан.	100
20	3.4. Хууль тогтоомжийн дагуу төвлөрүүлэх төлбөр, хураамж, зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ;	Хууль тогтоомжийн дагуу төвлөрүүлэх төлбөр, хураамж, зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээний мэдээллийг шилэн дансанд сар бүр байршуулан ажилласан	100
21	3.5. Төсвийн хэмнэлт, хэтрэлт, түүний шалтгааны тайлбар;	УУХҮСайдын багцын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг тайлбар тодруулгын хамт сар, улирал, жилээр гарган шилэн дансанд байршуулан ажилласан.	100
22	3.6. Таван сая, түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаяг;	Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх таван сая, түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаягийг ил тодоор сар бүр шилэн дансанд байршуулан ажилласан.	100
23	3.7. Цалингийн зардлаас бусад таван сая, түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг	Цалингийн зардлаас бусад таван сая, түүнээс дээш төгрөгийн үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэрийн хамт тухай бүр нь холбогдох баримтын хамт шилэн дансанд байршуулан ажилласан.	100

	гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэрийн хамт;		
24	3.8. Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр;	Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг гарсан тухай бүр нь шилэн дансанд байршуулан ажилласан	100
25	3.9. Шилэн дансны хөтлөлт, хэрэгжилт, аудитын тайлан, зөвлөмжийн дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний мэдээлэл;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын багцын байгууллагуудад шилэн дансны хөтлөлт, хэрэгжилт, аудитын тайлан, зөвлөмжийн дагуу авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний мэдээллийг 2022 оны 9 сарын байдлаар гаргуулан авч ЯАГ-т хүргүүлэн ажилласан.	100
26	3.10. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө, тайлан, тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендэрт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендэрт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан;	1. УУХҮСайдын багцын худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг Улсын төсөв батлагдсанаас хойш ажлын 10 хоногийн дотор, тайланг дараа оны 1 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор шилэн дансанд байршуулсан. 2. Худалдан авах ажиллагаатай холбоотойгоор зохион байгуулагдсан тендерийн баримт бичиг, тендер шалгаруулалтыг явуулах журам, тендерийн урилга, тендэрт оролцохыг сонирхогчид тавих шалгуур үзүүлэлт, тендэрт шалгарсан болон шалгараагүй оролцогчийн талаарх товч мэдээлэл, шалгарсан болон шалгараагүй хуулийн үндэслэл, шалтгаан зэрэг мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд сар бүр буюу 12 удаа шинэчлэн оруулсан. 3. Тайлант онд УУХҮ-ийн сайдын багцын 3 байгууллагын хэмжээнд нийт 31.8 тэрбум төгрөгийн 40 төсөл арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг төлөвлөн ажилласнаас 31.5 тэрбум төгрөгийн 40 төсөл арга хэмжээний гүйцэтгэгийг сонгон шалгаруулсан.	100
27	3.11. Худалдан авах ажиллагаанд хийсэн үнэлгээ болон аудит, бусад хяналт, шалгалтын тайлан, дүгнэлт;	Тайлант хугацаанд худалдан авах ажиллагаанд хийсэн үнэлгээ болон аудит, бусад хяналт шалгалтын тайлан, дүгнэлт 2 гарсан бөгөөд тухай бүр шилэн дансны цахим хуудсанд нээлттэй байршуулсан. Үүнд: 1. Сангийн яамнаас УУХҮ-ийн сайдын багцын 2021 оны худалдан авах ажиллагаанд хийсэн хяналт, үнэлгээний тайлан; 2. ХШҮДАГ-аас УУХҮ-ийн сайдын 2022 оны худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтэд хийгдсэн дотоод аудитын тайлан.	100

28	3.12. Мэдээлэл хариуцагч болон захиалагч байгууллагын хүсэлтээр холбогдох этгээдийг худалдан авах ажиллагааны мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, зааварчилгаагаар хангасан тухай мэдээлэл;	УУХУСайдын багцын хүрээнд, захиалагч байгууллага болох УУХУЯ, АМГТГ, УГА-ны худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахад тухай бүр шаардлагатай зөвлөгөө, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж ажилласан.	100
29	3.13. Төсвийн хөрөнгөөр болон гадаадын зээл, тусламжаар хэрэгжүүлж байгаа төсөл, хөтөлбөрийн санхүүжилт, хэрэгжилт, явц, үр дүн;	Төсвийн хөрөнгөөр 2022 онд Зэсийн баяжмал боловсруулах үйлдвэр барих төслийн нэгжийн үйл ажиллагааны зардалд 443.9 сая төгрөг батлагдсан. 2022 оны 04 дүгээр сард 2022 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар 141.8 сая төгрөгөөр бууруулж 302.1 сая төгрөг болгон баталсан ба 2022 оны гүйцэтгэлд 284.1 сая төгрөг зарцуулсан. -Төсвийн хөрөнгөөр 2022 онд Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлыг бэхжүүлэх төслийн нэгжийн үйл ажиллагааны зардалд төслийн нэгжийн үйл ажиллагааны зардалд 181.6 сая төгрөг батлагдсан. 2022 оны 04 дүгээр сард 2022 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар 37.5 сая төгрөгөөр бууруулж 144.1 сая төгрөг болгон баталсан ба 2022 оны гүйцэтгэлд 135.8 сая төгрөг зарцуулсан.	70
30	3.14. Мэдээлэл хариуцагчийн захиалгаар хийгдсэн судалгаа, шинжилгээний ажил, түүний тайлан;	УУХУСайдын 2022 оны 08 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/238 дугаар тушаалаар ЭШСА-ын жагсаалтыг шинэчлэн батлуулсан. Нийт 193,3 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 4 багц тендер шалгаруулалтыг зарлан, тендэрт шалгарсан оролцогчидтой нийт 184,3 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан судалгааны ажлыг гүйцэтгүүлсэн. Судалгааны ажлын тайлан, үр дүнг актаар хүлээн авч, санхүүжилтийг 2022 оны 12 дугаар сард багтаан олгосон.	100
31	3.15. Хууль тогтоомжид заасан бусад.	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлд заасны дагуу Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын болон харьяа төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжүүдийн 2021 оны худалдан авах ажиллагааны жилийн эцсийн тайланг нэгтгэн боловсруулж, Сангийн яаманд 2022.01.14-ний өдрийн 03/99 дугаартай албан бичгээр хүргүүлэн тайлагнасан. - Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын 2021 онд дотоодын үйлдвэрүүдээс худалдан авсан бараа, бүтээгдэхүүний тайланг нэгтгэн боловсруулж Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яаманд 2022.02.09-ний 01/288 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний харьяа байгууллагуудын хэмжээнд 2021 онд нийт 74,5 тэрбум төгрөгийг дотоодын үйлдвэрүүдэд үйлдвэрлэсэн бараа бүтээгдэхүүн худалдан авахад зарцуулсан байна. Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой бүх төрлийн мэдээллийг шилэн данс, байгууллагын цахим хуудас болон төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим систем /www.tender.gov.mn/-д тухай бүр байршуулан мэдээллийн ил тод байдлыг ханган ажиллаж байна	100

Дөрөв. Үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал			
32	<p>4.1. Үйлчилгээний төрөл, шийдвэрлэх журам, хугацаа, бүрдүүлэх баримт бичиг, түүний загвар, төлбөр, хураамж, зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсний хэмжээ, төлбөр төлөх дансны мэдээлэл;</p>	<p>Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.10.2, 15.10.15, УУХҮСайдын 2018 оны А/105 дугаар “Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд хавсаргах баримтын жагсаалт батлах тухай” тушаал, Засгийн газрын 199 дугаар “Улсын тэмдэгтийн хураамжийн хувь, хэмжээг тогтоох тухай” тогтоолын 14.1.3. “төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 200 000 төгрөг”, 14.1.5. “үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 800 000 төгрөг”-д тус тус заасны дагуу Төрийн сан банкны 100200700941 /ЧД.Улсын тэмдэгтийн хураамж/ тоот дансанд тушаасан баримтыг, материалын хамт ирүүлж, шаардлага хангасан аж ахуй нэгжид тухайн үйл ажиллагаатай нь холбоотойгоор Үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх эсвэл Төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгодог.</p> <p>Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2018 оны А/08 дугаар тушаалаар баталсан “Газрын тосны бүтээгдэхүүний тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой нарийвчилсан журам”-ын дагуу бүх төрлийн шатахуун болон шингэрүүлсэн шатдаг хийг импортлох, бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг тус яамнаас олгодог. Тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой хүсэлтийг 2022 оны 3 дугаар сараас эхлэн www.license.mn цахим системээр хүлээн авч шуурхай шийдвэрлэж байна. Тус яамны цахим хуудас болон тусгай зөвшөөрөл шийдвэрлэлтийн www.license.mn хуудсуудад тусгай зөвшөөрлийн төрөл, шийдвэрлэх журам, бүрдүүлэх баримт бичиг, түүний загвар, тусгай зөвшөөрөлтэй ААН, байгууллагын мэдээллийг тухай бүр шинэчлэн нийтэлж, олон нийтэд мэдээлэл хүргэж байна</p> <p>Тэсэрч, дэлбэрэх бодис тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуульд заасны дагуу Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл импортлох, үйлдвэрлэх, тэсэлгээний ажил явуулах тусгай зөвшөөрлийг 76 аж ахуйн нэгж 86 тусгай зөвшөөрлийг эзэмшиж байна. Тусгай зөвшөөрлийн тэмдэгтийн хураамжийн төлбөр 3.250.000 төгрөг байна.</p>	100
33	<p>4.2. Тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох үндэслэл, журам, олгосон, сунгасан, түдгэлзүүлсэн, сэргээсэн, хүчингүй болгосон тусгай зөвшөөрлийн талаарх мэдээлэл, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр, хаяг, салбар, төлөөлөгчийн газар, зөвшөөрөл олгосон</p>	<p>Хүнд үйлдвэрт хамаарах Төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх ба Үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлт 2022.01.31-ний өдрөөс 2022.11.17-ны өдрийн хооронд нийт 24 ААНБ-аас албан бичгээр болон цахим системээр ирснээс 20 ААНБ-д тусгай зөвшөөрлийн олголт, сунгалтыг 3 жилийн хугацаатай хийж, 3 ААНБ-ын хүсэлтийг буцааж, 1 ААНБ-аас ирүүлсэн хүсэлтийг цуцалсан.</p> <p>2022 оны 12 дугаар сарын 30-ны байдлаар Газрын тосны бүтээгдэхүүний импортын зөвшөөрөлтэй 97 аж ахуйн нэгж, бөөний худалдаа эрхлэх зөвшөөрөл бүхий 101 аж ахуйн нэгж, жижиглэн борлуулалтын зөвшөөрөлтэй 118 аж ахуйн нэгж, үйлдвэрлэл эрхлэх 7 аж ахуйн нэгж байна.</p>	100

	болон зөвшөөрлийн хүчинтэй хугацаа.		
Тав. Бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал			
34	5.1. Олон нийтээр хэлэлцүүлж, санал авч байгаа хууль тогтоомж болон захиргааны хэм хэмжээний актын төсөл, тэдгээрийн танилцуулга, холбогдох судалгаа, бусад байгууллага, иргэнээс өгсөн санал;	Ашигт малтмалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалын төслийн хэлэлцүүлгийг салбарын мэргэжлийн холбоод болон аж ахуйн нэгжүүдийн дунд 2022 оны 5 дугаар сард тус бүр 14 хоногийн хугацаатай зохион байгуулсан. Тэсэлгээчний эрх олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журмын төсөлд 2022 оны 4 дүгээр сарын 05-ны өдөр, Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн төсөлд 2022 оны 6 дугаар сарын 28-ны өдөр, Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх геологийн судалгааны ажлыг санхүүжүүлэх, гүйцэтгэх, үр дүнг тооцох журам"-ын шинэчилсэн найруулгын төсөлд 2022 оны 2 дугаар сарын 01-ний өдөр санал авахаар тус яамны цахим хуудсанд тус тус байршуулсан. "Экспортод гаргах нүүрсний нээлттэй цахим арилжааны журам"-ыг боловсруулж бусад яамд болон холбогдох бусад байгууллагаас 2022.12.01-ний өдөр 01/3180 дугаар албан бичгээр санал авч нэгтэн, журмын төсөлд тусган Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 466 дугаар тогтоолоор журам батлагдсан.	100
35	5.2. Эзэмшиж байгаа оюуны өмчийн эрхийн жагсаалт;	Эзэмшиж байгаа оюуны өмч байхгүй болно.	/-/
36	5.3. Хот болон газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах шийдвэрийн явцын талаарх мэдээлэл;	2024 онд Төрийн захиргааны байгууллагуудыг Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутаг Хөшигтийн хөндий рүү нүүлгэн шилжүүлэх тухай тогтоолын төсөлд холбогдох саналыг боловсруулан хүргүүлсэн. Барилга, хот байгуулалтын яам, Барилгын хөгжлийн төвөөс хамтран боловсруулсан "Хүн амын нутагшилт, суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төсөл"-ийн хэлэлцүүлэгийг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд 2023 оны 01 дүгээр сарын 13-ний өдөр зохион байгуулсан бөгөөд энэхүү хөгжлийн төсөлд салбар яамны зүгээс холбогдох саналыг нэмж тусгуулахаар ажиллаж байна.	70
37	5.4. Мэдээлэл хариуцагчийн эзэмшиж байгаа газрын мэдээлэл;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд өөрийн эзэмшлийн ямар нэгэн барилга байгууламж болон газар байхгүй болно.	/-/

38	<p>5.5. Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хувийн эрх зүйн хуулийн этгээдийн нэр, хаяг, дүрэм, үйл ажиллагааны чиглэл, эрх бүхий этгээдийн оруулсан хөрөнгийн хувь хэмжээ, ашиг, алдагдлын тайлан, нэгдсэн төсөвт төлсөн татварын хэмжээ, ногдол ашиг;</p>	<p>Байгууллагын нэр, хаяг, үйл ажиллагааны чиглэлийн мэдээллийг www.mmhi.gov.mn цахим хуудсанд оруулсан.</p>	70
39	<p>5.6. Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хувийн эрх зүйн хуулийн этгээдийн удирдах зөвлөл, хяналтын зөвлөлийн бүтэц, бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн гишүүн болон гүйцэтгэх удирдлагын эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, авч байгаа цалин хөлс, урамшууллын дүн, албаны цахим шуудангийн хаяг, тухайн хуулийн этгээдийн удирдлагад тавигдах шаардлага, удирдлагыг сонгон шалгаруулах журам, сонгон шалгаруулах ажиллагааны тов, сонгон шалгаруулалтад оролцогчдын талаарх мэдээлэл;</p>	<p>Байгууллагын удирдлагын мэдээллийг www.mmhi.gov.mn цахим хуудсанд оруулсан.</p>	70
40	<p>5.7. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгийг хүн, хуулийн этгээдэд ашиглуулах, шилжүүлэх, хувьчлах, төсвийн хөрөнгийн ашиглалт болон түүнийг ашиглалтаас гаргах, ашиглалтаас</p>	<p>ТӨБЗГазрын 2022.05.20-ны өдрийн А 1/999 дугаар албан бичгийн дагуу яамны балансад бүртгэлтэй нийт 4 ширхэг тээврийн хэрэгслээс "Тоёота лексус-570" маркийн 0131 УНУ, 2300 УБЯ улсын дугаартай 2 ширхэг Жип ангиллын машин, "Соната хьюндэй-VII" маркийн 0384 УБҮ дугаартай суудлын автомашинуудыг актаар хүлээлгэн өгч мэдээллийг шилэн дансанд байршуулсан болно.</p>	100

	гаргаснаас орсон орлогын талаарх мэдээлэл;		
41	5.8. Мэдээлэл хариуцагчийн явуулж байгаа үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, ашиглаж байгаа техник, технологийн хүн, мал, амьтны эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх буюу үзүүлж байгаа нөлөөллийн талаарх мэдээлэл;	Уул уурхайн төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж нь төслийн Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг Байгаль орчны үнэлгээний тухай хуульд заасны дагуу төслийн Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээ, нарийвчилсан үнэлгээ зэрэг баримт бичигт тусгаж, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлж батлуулж, хэрэгжилтийг хангаж байна. Технологи дамжуулах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.7 дахь хэсэгт "технологийн түвшний үнэлгээ хийх журам, үнэлгээний хэмжээг тогтоох аргачлалыг тухайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно" гэж заасны дагуу "Хүнд болон хөнгөн үйлдвэрлэлийн технологийн түвшний үнэлгээ хийх журам, үнэлгээний хэмжээг тогтоох аргачлал"-ыг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын "Журам, аргачлал батлах тухай" 2022 оны 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/135 / А/200 дугаар хамтарсан тушаалаар баталж, Захиргааны ерөнхий хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.4 дэх хэсэгт заасны дагуу улсын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлэхээр ажиллаж байна. Тус журам аргачлал батлагдсанаар хүнд болон хөнгөн үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэлийн технологийн түвшнийг үнэлэх боломж бүрдэх юм. Байгальд орчинд ээлтэй, хүний эрүүл мэнд болон биологийн олон янз байдалд сөрөг нөлөөгүй дэд бүтэц, тээврийн сүлжээг хөгжүүлэх Байгаль орчинд ээлтэй, нийгмийн үр ашигтай тээвэрлэлтийн нөхцөл бүрдүүлэх зорилгоор Бүтээгдэхүүн хуваах гэрээт Тосон-Уул 19 дүгээр талбайн үйлдвэрлэлийн баазаас Баянхошуу-Өвдөгийн хилийн боомт чиглэлийн 210,7 км хатуу хучилттай авто замыг 4 багцад хуваан барилгын ажлыг гүйцэтгэсэн ба эхний 2 багцын нийт 104 км автозамын барилгын ажлыг БНХАУ-ын Дачин Ойлфийлд зам гүүрийн компани гүйцэтгэж, 2016 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдөр Улсын комисст хүлээлгэн өгсөн. 3, 4 дүгээр багцын барилгын ажил гүйцэтгэгчээр Монгол улсын "Арж капитал" ХХК шалгарч, гэрээ байгуулан ажилласан. Тус хатуу хучилттай авто замыг 2016 онд бүрэн ашиглалтад оруулсан ба тус замаар гарын тосны экспортын тээвэрлэлт гүйцэтгэж байна.	100
42	5.9. Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахыг зөвшөөрсөн улсын комиссын дүгнэлт;	Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулахыг зөвшөөрсөн улсын комиссын дүгнэлт байхгүй болно.	1-1

43	5.10. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд заасны дагуу байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр байгуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр нэмэгдүүлэх асуудлаар нутгийн захиргааны байгууллагаас тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгуулсан гэрээ;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд байхгүй болно.	/-/
44	5.11. Нэвтрэх, ашиглахад хязгаарлалт тогтоогоогүй мэдээллийн сан дахь нээлттэй өгөгдөл;	УУХҮЯ-наас олгож буй тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл, ЭБМЗ-ийн үйл ажиллагааны мэдээлэл, АМГТГ-аас олгож буй ашиглалтын болон хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл, хайгуулын болон уулын ажлын тайлан, төлөвлөгөөний мэдээлэл, газрын тосны тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн мэдээлэл зэргийг ашиглаж буй системүүдээс гарган авч нийтэд нээлттэйгээр мэдээлж байна. (https://mpc.mmhi.gov.mn/ , https://license.mn/ , https://cmcs.mrpam.gov.mn/cmcs)	100
45	5.12. Мэдээлэл хариуцагчийн зардлаар суралцагчийн эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, суралцаж байгаа улс, сургуулийн нэр, мэргэжил, суралцах хугацаа, мэдээлэл хариуцагчаас санхүүжүүлсэн сургалтын зардлын дүн, гэрээний хэрэгжилт;	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны Сургалтын төлөвлөгөөг Төрийн нарийн бичгийн даргаар батлуулсан. Тайлант оны хагас жилийн байдлаар нийт Төрийн албанд шинээр томилогдсон албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны сургалтад 4, Төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалтад 5, Ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтад 3, Эрхэлсэн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтад 2 албан хаагч, бусад цаг үеийн шинжтэй мэргэшүүлэх сургалтуудад /Мерит төслийн шугамаар болон ЖҮХ, ХЭҮК, ТАЗ, АТГ/ давхардсан тоогоор нийт 12 албан хаагчийг хамруулсан бөгөөд холбогдох мэдээллийг байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан. Мэдээлэл хариуцагчийн зардлаар 2022 онд гадаад дотоодын их дээд сургуульд суралцагч яваагүй болно.	100
46	5.13. Хууль болон олон улсын гэрээгээр нээлттэй байхаар заасан бусад мэдээлэл.	Холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу мэдээллийн ил тод байдлыг хангах хүрээнд цаг тухай бүр яамны цахим хуудсанд байршуулан ажиллаж байна. https://mmhi.gov.mn/ Сайтны хууль тогтоомж цэс, ил тод байдал цэсэнд байршуулж тогтмол шинэчилдэг. https://ngs.gov.mn/legal/ https://ngs.gov.mn/il-tod-baidal/ https://mrpam.gov.mn/article/45/	100
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДҮН			95.61

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн 2022 оны жилийн эцсийн хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээгээр нийт шалгуур үзүүлэлтүүдийг 95.61 хувийн биелэлттэй дүгнэв.

**ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН
БИЕЛЭЛТЭД ӨГСӨН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТОВЧОО**

№	Шалгуур үзүүлэлт	Заалт	Биелэлт, %/					Биелэлт %/
			100	70	30	0	Хугацаа болоогүй	
1	Чиг үүрэг, үйл ажиллагааны стратеги, зохион байгуулалтын талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	10	8	1	-	-	1	96.6
2	Хүний нөөцийн мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	6	5	1	-	-	-	95.0
3	Төсөв, санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	15	14	1	-	-	-	98.0
4	Үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаарх мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	2	2	-	-	-	-	100.0
5	Бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй байдал	13	6	3	-	-	4	90.0

Дөрөв. Дүгнэлт

Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан мэдээллийг зохих түвшинд нээлттэй болгосон тул 95.51 оноогоор үнэлэв.

Тав. Санал, зөвлөмж

- Яамны цахим хуудсанд мэдээлэх мэдээллийг тогтмол шинэчилж, яамнаас зохион байгуулж хийсэн томоохон ажлыг иргэд олон нийтэд мэдээлэх
- Биелэлтийг тоо баримт, огноотой нотлох баримтын шаардлага хангуулан тайлагнах.

Хянасан:
ХШҮДАГ-ын дарга

Т.Баасанпүрэв

Үнэлгээ хийж тайлан боловсруулсан:
Ахлах шинжээч

Х.Цэнд-Аюуш /2023.02.28/

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН
ХӨГЖЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ
ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАНИЛЦУУЛГА
/2022 оны жилийн эцэс/**

2023 оны 03 дугаар сарын 01-ны өдөр

Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ыг удирдлага болгон Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийв.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд геологийн зураглал, голлох эрдэс түүхий эдийн олборлолт, экспорт, газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт, үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн 6 ангиллын 18 үзүүлэлтээр гүйцэтгэлтийг гаргасан байна.

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь үзүүлэлт	Зорилгот түвшин	Хүрсэн түвшин	Үнэлгээ	
			2020	2022	2022	Хувь	Оноо
1	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн геологийн 1:50 000-ын масштабын зураглал, ерөнхий эрлийн ажилд хамрагдалт (хувь)	хувь	41.1	45.0	44.0	97.8%	4.9
2	Нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд геологийн 1:200000-ын масштабын иж бүрэн зураг нэгтгэх төслийн хэрэгжилт (бүх нутгийг хамарсан байх)	хувь	30.0	60.0	60.0	100.0%	5.0
3	Голлох эрдэс түүхий эдийн олборлолтын хэмжээ						
	Газрын тос (мян.бар)	бар	4,199.1	6,115.4	2,565.4	41.9%	2.1
	Нүүрс (сая тн)	сая тн	38.0	63.0	37.3	59.2%	3.0
	Зэсийн баяжмал (мян.тн)	мян.тн	1,270.0	1,670.0	1,189.8	71.2%	3.6
	Төмрийн хүдэр (сая тн)	сая тн	8.2	9.2	7.7	83.3%	4.2
	Алт (тн)	тн	19.0	22.0	19.4	88.1%	4.4
4	Голлох эрдэс түүхий эдийн экспортын хэмжээ						
	Газрын тос (мян.бар)	бар	4,198.8	6,054.2	2,605.9	43.0%	2.2
	Нүүрс (сая тн)	сая тн	25.0	40.0	31.8	79.5%	4.0
	Зэсийн баяжмал (мян.тн)	мян.тн	1,270.0	1,670.0	1,453.3	87.0%	4.4
	Төмрийн хүдэр (сая тн)	сая тн	8.2	9.2	4.7	51.4%	2.6
	Алт (тн) Монгол банканд тушаасан	тн	19.0	22.0	22.9	104.1%	5.2
5	Газрын тосны бүтээгдэхүүний импортын хэмжээ						
	Үүнээс: ОХУ-аас	сая тн	1.9	2.1	1.8	85.7%	4.3
	Бусад улсаас	сая тн	0.1	0.1	0.1	100.0%	5.0
6	Бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл (тн)						
7	Катодын зэс 99%	тн	9,300.0	9,600.0	9,736.0	101.4%	5.1
8	Цахилгааны утас	тн	72.0	80.0	68.3	85.4%	4.3
9	Метал бэлдэц	тн	15,507.0	35,350.0	24,988.1	70.7%	3.5
10	Метал цувимал	тн	16,675.0	33,000.0	26,140.9	79.2%	4.0
УУХҮЯ-ны ЭЗНХҮ-ийн биелэлтийн ерөнхий үнэлгээ						78.4%	4.0

Тайлангийн хугацаанд газрын тосны олборлолт 41.9 хувь, экспорт 43.0 хувийн гүйцэтгэлтэй гарсан нь 2022 оны 06 дугаар сар хүртэл БНХАУ хилээ хаасан нь газрын тосны олборлолт, экспортын үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлсөн болно.

Эдийн засгийн бусад үзүүлэлтүүд 51.4-104.1 хувийн биелэлттэй байна.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн биелэлт 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 79.4 хувьтай, 4.0 оноогоор дүгнэгдлээ.

УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Хянасан:
ХШҮДАГ-ын дарга

Т.Баасанпүрэв

Танилцуулга боловсруулсан:
ХШҮДАГ-ын ахлах шинжээч

Х.Цэнд-Аюуш /2023.03.01/

**ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧИЙН АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА НАРТАЙ
2022 ОНД БАЙГУУЛСАН ГЭРЭЭНИЙ ҮҮРГИЙН БИЕЛЭЛТ
/2022 оны жилийн эцсийн байдлаар/**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 1.4, Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтыг тус тус үндэслэн Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 21 аймгийн Засаг дарга нартай 2022 онд байгуулсан хамтран ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын дагуу хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг хийсэн.

Хамтран ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд өгсөн үнэлгээний үзүүлэлтийг хүснэгтээр үзүүлэв. Ерөнхий үнэлгээ 75.8 хувьтай. /хүснэгт-1/

**Аймгийн Засаг дарга нартай байгуулсан хамтран
ажиллах гэрээний үүргийн биелэлтэд өгсөн үнэлгээ**

№	Аймгийн нэр	Засаг даргын нэр	Гэрээний дугаар	Заалтын тоо	Дүгнэсэн арга хэмжээний биелэлтийн хувь							Биелэлтийн хувь
					100	90	70	50	30	0	-	
1	Архангай	Б.Цэрэннадмид	1	30	7	7	6	2	1	1	6	78.0
2	Баян-Өлгий	Д.Бауыржан	2	34	5	9	10	4	2	1	3	73.0
3	Баянхонгор	Д.Мөнхсайхан	3	34	7	10	6	3	1	1	6	78.0
4	Булган	Б.Ариун-Эрдэнэ	4	27	1	6	6	3	2	1	8	66.0
5	Говь-Алтай	О.Амгаланбаатар	5	31	2	15	8	3	1	-	2	78.0
6	Говьсүмбэр	Г.Батсуурь	6	29	1	11	9	-	1	-	7	79.0
7	Дархан-Уул	Б.Азжаргал	7	32	9	14	6	1	-	-	2	87.0
8	Дорноговь	О.Батжаргал	8	38	7	19	5	2	2	1	2	81.0
9	Дорнод	М.Бадамсүрэн	9	37	1	11	7	10	7	-	1	63.0
10	Дундговь	Ц.Мөнхбат	10	21	5	9	4	1	-	1	1	82.0
11	Завхан	Д.Түвшинжаргал	11	31	1	8	9	2	-	1	10	73.0
12	Орхон	С.Батжаргал	12	34	4	14	10	2	1	-	3	80.0
13	Өвөрхангай	А.Ишдорж	13	35	5	8	7	4	6	-	5	69.0
14	Өмнөговь	Р.Сэддорж	14	42	13	19	6	2	-	2	-	84.0
15	Сүхбаатар	М.Идэрбат	15	30	6	9	8	3	-	-	4	81.0
16	Сэлэнгэ	Н.Лхагвадорж	16	19	3	9	3	2	-	-	2	83.0
17	Төв	Д.Мөнхбаатар	17	30	6	11	3	6	1	-	3	78.0
18	Увс	Ч.Чимэд	18	30	3	10	7	5	1	-	4	74.0
19	Ховд	Э.Болормаа	19	35	1	3	10	11	6	2	2	54.0
20	Хөвсгөл	Ш.Идэрбаясгалан	20	23	1	1	9	3	-	1	8	64.0
21	Хэнтий	Ц.Чогсомжав	21	32	6	17	6	1	-	-	2	86.0
Үнэлгээний дүн				654	94	220	145	70	32	12	81	75.8

ДУГНЭЛТ

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 21 аймгийн Засаг дарга нартай 2022 онд нийт 654 заалт бүхий гэрээ байгуулснаас үр дүнтэй хэрэгжсэн 94, тодорхой үр дүнд хүрсэн 365,

эрчимжүүлэх шаардлагатай 70, үр дүнгүй 44, хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй 81 заалт үнэлэгдэж, гэрээний үүргийн биелэлт нийт дүнгээр 75.8 хувийн хэрэгжилттэй дүгнэгдлээ.

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын аймгийн Засаг дарга нартай байгуулсан гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд дараах нийтлэг зөрчил, дутагдал илэрч байна. Үүнд:

1. Гэрээний заалтыг тухайн орон нутгийн онцлогийг харгалзан, цаг үеийн нөхцөл байдалд бодит үнэлэлт, дүгнэлт өгч тусгаагүйгээс нийт 654 заалт бүхий гэрээнээс 81 заалт нь хэрэгжээгүй буюу үнэлэх боломжгүй байна. Тухайлбал, Булган аймгийн засаг даргатай байгуулсан 27 заалт бүхий гэрээний 8, Говьсүмбэр аймгийн засаг даргатай байгуулсан 29 заалт бүхий гэрээний 7, Завхан аймгийн засаг даргатай байгуулсан 31 заалт бүхий гэрээний 10, Хөвсгөл аймгийн засаг даргатай байгуулсан 23 заалт бүхий гэрээний 10 заалт хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй байна.

2. Хэрэгжээгүй буюу үнэлгээ хийгдээгүй заалтууд олон, тэдгээрийг журамд заасны дагуу хасаж тооцдог тул хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүн бодит бус гарч байна.

3. Тухайн аймагт геологи, уул уурхай, газрын тос болон хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа эсэхээс хамааран аймгийн үндсэн чиглэл, хөгжлийн төлөвлөгөөтэй уялдуулан хамтран ажиллах гэрээнд тусгах заалтыг тодорхойлоогүй тул ихэнх аймгуудад гэрээний дараах заалтууд хэрэгжээгүй байна. Үүнд:

- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.6.3-т орон нутагт эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан нэгж байгуулна гэж тусгагдсаны хүрээнд Эрдэс баялгийн асуудал хариуцсан хэлтсийг аймгийн засаг даргын тамгын газрын бүтцэд байгуулах асуудалд дэмжлэг үзүүлэх;
- Орон нутагт боловсруулах үйлдвэр байгуулах болон түүнтэй холбоотой дэд бүтцийн бүтээн байгуулалтын төсөл хэрэгжүүлэхээр ажиллаж буй төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд хууль, журмын хүрээнд дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах;
- Уурхай, уулын үйлдвэрийг шинээр ашиглалтад оруулах улсын комисс ажиллах үед холбогдох мэргэжлийн хүмүүсийг тухай бүр томилон ажиллуулах.

4. “Хамтран ажиллах”, “дэмжлэг үзүүлэх” гэсэн зарим заалтыг тодорхой бус, эсвэл тухайн заалтыг өнгөрсөн цаг дээр хуулбарлан тайлагнаж байгаа нь хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхэд хүндрэлтэй байна.

5. Тайлан, мэдээ болон санал хүргүүлэх тодорхой хугацаа заасан дараах заалтуудын хэрэгжилтийг албан бичгийн огноо, дугаартайгаар үнэн зөв тайлагнаагүйгээс үнэлгээ буурч байна. Үүнд:

- Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал, барилгын материалын ашиглалт, олборлолтын мэдээ, нөөцийн хөдөлгөөний мэдээллийг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын чиглэл хариуцсан нэгжид улирал бүр ирүүлэх;
- Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа боловсруулах үйлдвэрүүдийн ерөнхий мэдээллийг хагас жил тутам буюу тухайн жилийн 07 дугаар болон 12 дугаар сарын эхний хагаст багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх;
- Орон нутгийн онцлог, давуу талд тулгуурласан эдийн засаг нийгэмд бодит хувь нэмэр оруулах, боловсруулах үйлдвэр байгуулах боломжийн талаар судалгаанд суурилсан санал боловсруулж, II улиралд багтаан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яаманд ирүүлэх зэрэг заалтууд болно.

САНАЛ, ЗӨВЛӨМЖ

- Тухайн аймагт геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгааг харгалзан хөгжлийн зорилтот хөтөлбөр, үндсэн чиглэл болон төлөвлөгөөтэй уялдуулан, орон нутгийн онцлогт нь тохирсон зүйл заалт бүхий “Хамтран ажиллах гэрээ”-г байгуулах;
- Аймгууд “Хамтран ажиллах гэрээ”-ний биелэлтэд ач холбогдол өгч, гэрээний заалт бүрээр хийсэн ажлын үр дүнг товч, тодорхой бичиж, тайлангийн чанар, утга найруулгыг хянаж, нотлох баримт буюу холбогдох тушаал, шийдвэр болон албан бичгийн огноо, дугаарыг дурдах;
- Гэрээний заалтад хамааралгүй биелэлт бичих, заалт давхцах, алдаатай дугаарлах зэрэг зөрчлүүд гарч байгааг анхаарах;
- Аймгууд гэрээний хэрэгжилтийг ижил загвараар тайлагнах.

Хянасан:
ХШҮДАГ-ын дарга

- Т.Баасанпүрэв

Үнэлгээ хийж, тайлан боловсруулсан:

ХШҮДАГ-ын мэргэжилтэн *Н. Энхсайхан* Ж.Энхсайхан

**УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМНЫ ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН
СУРГАЛТ, НИЙГМИЙН БАТАЛГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
БИЕЛЭЛТЭД ХИЙСЭН ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАНИЛЦУУЛГА**

2023 оны 02 дугаар сарын 27-ны өдөр

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 4 дүгээр хавсралтаар төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн биелэлтийг тайлагнах шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшинг баталсан.

Тус журмын 6 дугаар хэсэгт заасны дагуу хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх 3 зорилтын 8 үйл ажиллагаа, албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах 4 зорилтын 6 үйл ажиллагаа, нийт 12 шалгуур үзүүлэлтийн биелэлтэд үнэлгээг өгөв.

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээгээр яамны Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 100%-тай дүгнэв.

Яамны 2022 оны төсөвт албан хаагчдыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах, ажлын байрны орчин нөхцлийг сайжруулах, шаардлагатай техник хэрэгслийг шинэчлэх, зэрэг дэв, цалингийн шатлал ахиулах, хоол унааны нэмэгдлийн төсвийг батлуулж хэрэгжүүлсэн байна.

**ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧИЙН СУРГАЛТ, АЖИЛЛАХ НӨХЦӨЛ, НИЙГМИЙН БАТАЛГААГ
ХАНГАХ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТИЙН ҮНЭЛГЭЭ**

Дд	Үйл ажиллагаа	Хэрэгжилт	Хэрэгжилтийн хувь
1. Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх			
1	1. Засгийн газар, төрийн байгууллага, бусад байгууллагаас албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан дотоод сургалт	Удирдлагын академийн Төрийн удирдлагын сургууль, Мэргэжил дээшлүүлэх институтээс зохион байгуулсан 13 сэдвээр богино хугацааны сургалтад давхардсан тоогоор нийтдээ 93 албан хаагчийг хамруулсан сертификат авчээ. Үүнд: 1.Тэргүүн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-2 2.Эрхэлсэн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-2 3.Ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-3 4.Төрийн албанд анх томилогдсон албан хаагчийн мэргэшүүлэх багц сургалт:-7 5.Төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалт-2 6.Жендерийн ахисан түвшний сургалт-1 7.Төрийн албан дахь харилцаа, маркетинг богино хугацааны зайн сургалт-1 8.Төсвийн хөрөнгө оруулалт: үр ашгийн болон эрсдлийн шинжилгээ сургалт-2 9.Их өгөгдлийг бодлогын шийдвэрт ашиглах нь сэдэвт сургалтад-1 10.Систем сэтгэлээ сэдэвт сургалт-2 11.Дизайн сэтгэлгээ сэдэвт сургалтад-2 12.Зан үйлийн нөлөөлөл сэдэвт сургалтад-2	100

		13.Алсын хараа 2050 Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын эхний үе шат "Шинэ сэргэлтийн бодлого" сэдэвт сургалтад -66	
2	2. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр байгууллагын болон зохион байгуулагч талын зардлаар хамруулсан гадаад сургалт	1. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас 2022 онд нийт 2 албан хаагч магистрийн зэрэг хамгаалахаар гадаад улсад суралцагч талын зардлаар суралцахаар явсан байна. Үүнд: БНХАУ-ын Бээжингийн их сургуулийн төрийн удирдлагын магистрт 1 албан хаагч, Япон улсын Засгийн газраас хэрэгжүүлдэг Монгол Улсын төрийн албаны хүний нөөцийг дэмжих JDS тэтгэлэгт хөтөлбөрт тэнцэж тус улсын Кюүшүгийн их сургуулийн хуулийн магистрийн хөтөлбөрт 1 албан хаагч тус тус тэнцсэн.	100
3	3. Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр зарцуулсан зардал, албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн	1. Гамшгаас хамгаалах уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн Улсын албаны Шуурхайн штабаас санаачлан гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг шуурхай, үр дүнтэй зохион байгуулах, онцгой байдлын байгууллага болон гамшгаас хамгаалах удирдлагын тогтолцоо, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаатай холбогдсон харилцааг зохицуулдаг Гамшгийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.6-т заасан гамшгийн өмнөх үйл ажиллагаа нь урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд тулгуурлахаар заасан бөгөөд гамшгаас хамгаалах сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах, мэдээллээр хангах чиг үүргийн хүрээнд Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны нийт албан хаагчдад Гамшгийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд заасанчлан сургаж дадлагажуулахаар гамшгаас хамгаалах сургалтыг Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгтэй хамтран 2022.10.15-ны өдөр Улаанбаатар хотын Налайх дүүрэгт байрлах Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгийн харьяа Хүүхэд хөгжлийн төвд 70 албан хаагчдыг хамруулан зохион байгуулсан бөгөөд уг зардалд 11.7 сая төгрөгийг зарцуулсан. 2. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас 2022 онд Зам тээврийн хөгжлийн яаманд 1 албан хаагч, Улсын дээд шүүхэд 1 албан хаагч шилжин ажилласан. Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газраас 1, Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газраас 1, ЗГХА Усны газраас 1 албан хаагч шилжин ирж ажиллаж байна.	100
2. Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах			
4	4. Цалин хөлс, шагнал, урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	Монгол Улсын Яамны эрх зүйн байдлын тухай хууль, Төрийн албаны тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1.4, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам", "Хөдөлмөрийн дотоод журам"-ын 8 дугаар хэсгийн 8.2.1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн нийт албан хаагчдад үр дүнгийн урамшуулалыг 4 удаа 40 хүртэлх хувиар буюу нийт 151.8 сая төгрөгийн урамшуулалыг олгосон байна.	100

5	5. Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлэх	Албан хаагчдын ажлын байранд ажиллах нөхцлийг бүрдүүдэх чиглэлээр дараах арга хэмжээнүүдийг авч ажилласан. Үүнд: 1. Яамны байрны дулааны хэвийн нөхцөлийг хангахын тулд Засгийн газрын байрнуудын нийтлэг үйлчилгээний газраар нийт байрны сантехникийг шалгуулж, дулаан хангалттай ирдэггүй нийт 3 өрөөний хуучин 6 пааруудыг шинэчлэн солиулсан. 2. Яамны 2 давхарт байрлах хурлын заалны гипсэн таазанд гажилт өгч хагарч, цууран нурж унах нөхцөл байдалтай болж усархаг борооноос болж цуурсан хэсгээр ус нэвчин орсоны улмаас хурлын заалыг яаралтай засварласан. 3. Бичиг хэрэг, архивын ажилчдын ажлын байранд хэвийн ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэн Архивын өрөө гарган засварлаж архив, бичиг хэргийн өрөөг тусгаарлан ажиллах нөхцлийг бүрдүүлсэн. Нийт урсгал засварын ажилд 158.2 сая төгрөгийг зарцуулсан.	100
6	6. Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх үзлэгт зориулж Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны төсөвт 21.8 сая төгрөгийн төсвийг батлуулсан. Яамны нийт 85 албан хаагчдыг Улаанбаатар Сөүл сэниорс товер ХХК-ны Улаанбаатар-Сонгодо эмнэлэгт урдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулахад зориулан 21.3 сая төгрөгийн гэрээ байгуулсан.	100
7	7. Албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр зарцуулсан зардал	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 2022 оны төсөвт нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал, урамшуулалын зардалд 35.9 сая төгрөгийн төсвийг батлуулсан. 2022 онд яамны албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр нийт 33.2 сая төгрөгийг зарцуулсан байна. Улаанбаатар хотын захиргаанд яамны 86 албан хаагчдад зуслангийн газар олгуулах хүсэлтийг тавьсан ба 2023 оны эхний улиралд шийдвэрлэгдэхээр хүлээгдэж байна.	100
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДҮН			100

Төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн хавсралт тайлан

д/д	Үйл ажиллагаа	№	Шалгуур үзүүлэлт	Зорилгот түвшин	Хүрсэн түвшин	Тайлбар
Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх						
1	Засгийн газар, төрийн байгууллага, бусад байгууллагаас албан хаагчдын мэдлэг, мэргэжлийг дээшлүүлэх чиглэлээр зохион байгуулсан дотоод сургалт	1.1	Нийт сургалт, семинар, зөвлөгөөний тоо:	-	13	
		Үүнээс	Ажлын байран дахь сургалт	-	3	
			Мэргэшүүлэх сургалт	-	10	
			Туршлага солилцох арга хэмжээ	-	-	
		Бусад	-	5		
1.2.	Хамрагдсан нийт албан хаагчдын тоо:	-	93			

		Үүнээс	Эмэгтэй албан хаагч	-	43	
			Эрэгтэй албан хаагч	-	50	
			Удирдах албан тушаалтан	-	16	
			Гүйцэтгэх, туслах албан тушаалтан	-	77	
		1.3.	Албан хаагчдыг сургалтад хамруулсан байдал: Нийт албан хаагчдад эзлэх хувь	90-ээс дээш	119.2 %	
2	Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр байгууллагын болон зохион байгуулагч талын зардлаар хамруулсан гадаад сургалт	2.1.	Нийт гадаад сургалт, семинар, зөвлөгөөний тоо	-	-	Төсвийн хэмнэлтийн хуулийн дагуу гадаад сургалт байхгүй болно.
		2.2.	Хамрагдсан нийт албан хаагчдын тоо:	-	-	
		Үүнээс	Эмэгтэй албан хаагч	-	-	
			Эрэгтэй албан хаагч	-	-	
			Удирдах албан тушаалтан	-	-	
			Гүйцэтгэх, туслах албан тушаалтан	-	-	
2.3.	Гадаад сургалтад хамруулсан байдал: Нийт албан хаагчдад эзлэх хувь	20-оос дээш	-			
3	Албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр зарцуулсан зардал, албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөн	3.1.	Албан хаагчдын сургалт, хөгжлийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан зардлын хэмжээ (сая.төг)	10.0	9.5	
		3.2.	Албан хаагчдын шилжилт хөдөлгөөний хувь	15-аас доош	5.1	
Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах						

4	Цалин хөлс, шагнал, урамшууллын тогтолцоог хэрэгжүүлэх	4.1	Цалин, шагнал, урамшуулалд зарцуулсан зардлын байгууллагын нийт төсөвт эзлэх хувь		50.1%	
		4.2	Нэгж албан хаагчид олгох хоол, унааны нэмэгдэл /нэг өдөрт/ (мян.төг)	-	16.0	
5	Албан хаагчдын ажлын байрны хэвийн нөхцөлийг бүрдүүлэх	5.1.	Ажлын байрны таатай орчны сэтгэл ханамжийн санал асуулгын дүн (Албан хаагчдын сэтгэл ханамж)	80-аас дээш		Хийгдээгүй
6	Албан хаагчдын эрүүл мэндийг хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх	6.1	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг (Жилд)	1-ээс дээш	1 удаа	
		6.2	Албан хаагчдын хамрагдалт	90-ээс дээш	100 хувь	
7	Албан хаагчдыг нийгмийн баталгааг хангах чиглэлээр зарцуулсан зардал	7.1	Албан хаагчдын нийгмийн асуудалд зарцуулсан зардлын хэмжээ (сая.төг)	-	54.1	

Дүгнэлт

Хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх зорилтын хүрээнд:

- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам”-ын 4 дүгээр хавсралтаар шинэчлэгдсэн төрийн албан хаагчийн сургалт, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийн 2022 оны биелэлт зорилтот түвшиндээ хүрсэн тул 100 оноогоор үнэлэв.

Албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах зорилтын хүрээнд:

- Ажиллагсдын цалин хөлс, урамшуулал, ажлын байрны нөхцөл, эрүүл мэндийг хамгаалах, нийгмийн баталгааг хангах ажил зохих түвшинд хангагдсан тул 100 оноогоор үнэлэв.

Санал, зөвлөмж

- Цаашид хүний нөөцийг хөгжүүлэх, идэвхжүүлэх зорилтын зорилтот түвшинг тодорхой болгон тайлагнах, яамны хүний нөөцийн хөгжлийн хөтөлбөр боловсруулах, албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөр, мэдлэг мэргэшлийг дээшлүүлэхэд алба хаагчдын оролцоог ханган, саналыг тусгаж хэвших, хэрэгжилтийг тайлагнах, мэдээллээр хангах талаар тодорхой арга хэмжээг авах.
- Албан хаагчдын ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах талаар хэрэгжүүлсэн ажил, түүний хэрэгжилт, төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлийн ажлын тайлан, үр дүнгийн талаар тодорхой биелэлт гаргах.
- Биелэлтийг тоо баримт, огноотой нотлох баримтын шаардлага хангуулан тайлагнах.

Хянасан:
ХШҮДАГ-ын дарга

Т.Баасанпүрэв

Үнэлгээ хийж тайлан боловсруулсан:
Ахлах шинжээч Х.Цэнд-Аюуш /2023.02.28/

